

Lielā vienprātībā – **PRET**
vēl vienu azartspēļu zāli Kuldīgā.
→ 3. lpp.

Skrundenieks Mārtiņš Heidemanis strādā par elektriķi Saldū, bet 13. gadu par vaļasprieku sauc zemeņu un tomātu stādu audzēšanu. Viņa pieredze – Annas Bivbānes rakstā.

→ 7. lpp.

BIOLOĢISKĀ LAUKSAIMNIECĪBA

ATTĪSTĀS, pieaug

arī sertificēta

pārtika

tirdzniecībā.

Par ekoloģisko

saimniekošanu

lasiet → 10. lpp.

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEĪ

Kurzemnieks

Nr. 36
(11 418)

Cena
0,68 eiro

Pirmdiena, 2019. gada 25. marts

Pirmais *KULDĪGAS ERUDĪTS* – azartiski

Nākamā spēle notiks **10. maijā 18.00** Kuldīgas jauniešu mājā.
Pieteikties e-pastā: kuldigas.erudits@gmail.com.

Kuldīgas erudītā
atbildes domā Ventas
dzirkstu dalībnieki
Andris Upmalis un Māris
Dadzis. Komandā bija
arī Nelda Rasmāne, Inga
Kaltniece un Arvis Ciniņš.

Aizrautīgā, pozitīvā gaisotnē aizvadīts biedrības *Kursas raksti* pirmoreiz rīkotais prāta spēļu vakars *Kuldīgas erudīts*, un tajā uzvarējusi tūrisma un orientēšanas kluba *Taka* komanda: Janeta Turka, Līga Virbule, Artūrs Ķeris, Jānis Turks un Pēteris Īvāns.

Viņiem uz papēžiem mina *Lejasdārzi*, atpaukiet vien par pieciem punktiem, trešās bija *Ventas dzirkstis*.

Sacentās deviņas komandas, vienā indi-

viduāli, bet drosmīgi un atzīstami startēja kuldīdzniece Aija Puzarele. Tika izspēlēti 13 raundi, katrā atbildot uz pieciem jautājumiem. Tēmas – visdažādākās. Piemēram, tēmā *Starp savējiem* pēc apraksta jāatpazīst populāri vietējie cilvēki, *Mūsdienu hitos* pēc dziesmu fragmentiem jāatmin nosaukums un izpildītājs, *Sportā* jāzina labākie sasniegumi utt.

Ventas dzirkstu dalībnieks Māris Dadzis: „Mums bija fantastisks vakars – pārsmējāmies līdz asarām! Tā ir laba atpūta. Sākumā gājām kā uz eksāmenu, bija milzīgs satraukums, bet pirmajās minūtēs tas izčibēja. Ir forši just komandas spēku. Daudz ko uzzinājām, šo to arī nezinājām. Bet atmosfēra ļoti laba, un noorganizēts perfekti. Cepuri nost!”

Alise Kalniņa-Nāckalna, kura kopā ar brāli Leino Tāramē un citiem pārstāvēja komandu *Skrundas prāti*, piekrīt: „Lielisks vakars: izsmējāmies, asinājām prātu, uzzinājām daudz jauna. Patika tematu dažādība un tas, ka katra komanda varēja izvēlēties arī sev tīkamāko.” Leino piebilst: „Ceru, ka tādi pasākumi tiks rīkoti vēl, jo tas ir lietderīgi pavadīts laiks.”

Biedrība *Kursas raksti* šo konkursu ieceļējusi organizēt arī turpmāk, pastāstīja pasākuma vadītāja, *Kurzemnieka* žurnāliste Antra Grīnberga. „Draugu svinībās to daru jau gadus piecus. Tas taču ir tik aizraujoši!” saka Antra.

Anna Bivbāne

Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

1949. gada 25. martu atceroties, stāsts par Sibīrijā dzimušo Uldi Jumīķi un viņa mammu Zentu Melķi.

→ 5. lpp.

**ISSP
meistarklases
veikums –**

fotogrāfijas, video,
grāmatas, keramika
utt. – līdz 7. aprīlim
Kuldīgas Mākslas
namā.

→ 6. lpp.

**Trešdien,
27. martā:**

- Skrundā piemin politiski represētos.
- Turlavas lielā problēma: ceļi.
- Vai Kuldīgā būt biljarda klubam?

ISSN 1407-9755

Gudenieku iedzīvotāji satraukti par sliktajiem ceļiem un jautā:

„Vai tas nav iemesls, kāpēc cilvēki laukus pamet?”

→ 4. lpp.

REDZĒJUMS

Mantojums

Daina Tafelberga,
tālr. 63350567,
daina.tafelberga
@kurzemnieks.lv

Bijušais vides aizsardzības un reģionālās attīstības, kā arī satiksmes un ekonomikas ministrs, tagad Zemkopības ministrijas galva Kaspars Gerhards, diskutējot ar lauksaimniekiem, atzinis: Latvijā bieži vien par maz novērtējam tīras vides labumu. Droši vien cilvēks ar tādu pieredzi valdībā zina, ko runā. Apstrīdēt varētu, ja nebūtu tas *bieži vien*, jo ir tādas jomas (piemēram, satiksme, atkritumu apsaimniekošana), kurā citas valstis dabai kaitē mazāk.

„Vienmēr var vēl labāk un zaļāk. Un ne tikai ražot, bet arī pārdot.”

Man par latviešu zemniekiem gribētos teikt, ka viņi saimnieko diezgan zaļi. Jo mums nav daudz tādu konvencionālu lielsaimniecību, kas var atļauties kaisīt naudu vējā jeb pesticīdus uz laukiem. Liela daļa gan mazu, gan vidēju, gan arī lielu zemnieku māk iegūt gana labu ražu ar tādām metodēm, kas mantotas no senčiem, kuri nezināja, ka mēsli var būt arī mākslīgi. Bet vienmēr var vēl labāk un zaļāk. Un ne tikai ražot, bet arī pārdot.

Kādā Kalifornijas universitātes pētījumā lasīju, ka

bioloģiskā lauksaimniecība industriālajai var būt konkurente. Amerikāņi izpētījuši, ka pašreizējā lauksaimniecības sistēma ražo daudz vairāk pārtikas, nekā vajadzīgs, lai nodrošinātu visus Zemes iedzīvotājus. Taču – lai pasaulē izskaustu badu, jāpalielina piekļuve pārtikai, nevis tikai jāaudzē ražošanas apjoms.

Nevar jau teikt, ka Latvijā nebūtu iespējas nopirkt kartupeļus, miltus, olas, vistas stilbiņus, liellopa gaļu un visu citu, ko nu katrs uzskata par savā pārtikas grozā liekamu. Lielveikalu durvis atveras automātiski. Ja maciņš nav no biezajiem, jāiet pie nocenoto preču plauktiem, kas savā ziņā apliecina zinātnieku secinājumu, ka saražots daudz vairāk, nekā vajadzīgs. Diemžēl lielveikalos lielai daļai preču izcelsmes valsts nav Latvija. Fotografēju govīs Skrundas pusē un priecājos par brangajiem ragulopiņiem, kas zaļu un tīru zālīti Ventas liegumā noēdušies. Bet saimnieks teic, ka visa gaļa aiziet eksportā. Tikko saņēmu preses relīzi, ka Latvijas iedzīvotāji veikalos pērk no Ukrainas un Polijas ievestās olas. Vai tiešām mūsu dējējīņas skārusi putnu gripa? Kāpēc pie dārzeņu un augļu stendiem pārsvarā rakstīts: Kīna, Nīderlande, Turcija, Itālija utt.? Tāpēc, ka latvieši nespējot kooperēties, lai vietējā tirgū iekļūtu. Lielveikaliem vajagot tādu kvantumu, ko viens zemnieciņš nevar izaudzēt, bet ar citiem kopā iet negrib. Neuzticoties. Vai arī tas no senčiem mantots?

LASĪTĀJI NEIZPRATNĒ

Konceptija sagādā pārsteigumus

Vairāki lasītāji, kuri Kuldīgā dzīvo t.s. Kurzemītes kvartālā un no Kuldīgas komunālajiem pakalpojumiem (KKP) kā no apsaimniekotāja saņēmuši aptaujas anketas par šīs vietas attīstību, ir neizpratnē.

Pirmkārt, aptaujas termiņš bijis pārāk īss – no 11. līdz 18. martam. Otrkārt, klāt pierakstītā frāze, ka nenodotās anketas tiks uzskatītas par atbalstu jau izstrādātajai koncepcijai, šķiet juridiski pilnīgi nepamatota.

Kurzemnieks jau rakstījis, ka pēc pašvaldības pasūtījuma uzņēmums *Zala Landscape Architects* izstrādājis koncepciju, kā visu kvartālu labiekārtot. Pirmā iepazīšanās ar ainavu arhitektes Lindas Zaļās redzējumu notika februārī klātienē, bet tagad KKP izsūtījuši gan anketas, gan labiekārtojuma plānu.

DAUDZ JAUTĀJUMU

Kuldīdznieks Valērijs Marins plānu izpētījis un atradis tajā vairākas nesaderības. Piemēram, upīte, kas tek caur kvartālu (iedzīvotāju dēvēta arī par grāvi) un ko L.Zaļā nosaukusi par pievienoto vērtību, plānā nemaz nav iezīmēta, bet virs visu daudzdzīvokļu māju sašķidrinātās gāzes krātuves iecerēts bērnu rotaļu laukums. Vēra neesot ņemta ūdenstece, arī pašreizējās komunikācijas.

Kundes no Piltenes ielas mājām satraucas, ka atkritumu konteineri

ieplānoti tādā vietā, kas visiem, kuri brauc pa Piltenes ielu, būs redzami. Arī veļas žāvētāju novietojums, viņuprāt, nav pareizs. Daudz jaūtājumu ir par iespējamo sakņu dārzu. L.Zaļā stāstīja, ka tas domāts simbolisks – tiem, kuri labprāt iestādītu garšaugus, iesētu dārzenus, kas izskatās dekoratīvi, turklāt labi smaržo. Tā mazāk paredzēta kā vieta, kur novākt ražu pārtikai, bet vairāk sajūtām.

Ināras kundze ierosina labāk kvartāla malās novietot lielus stendus ar kartēm, lai vieglāk orientēties gan viesiem, gan operatīvajiem dienestiem. Vēl kāda kundze grib zināt, pie kā domē var iet ar jautājumiem par koncepciju. Kad bijusi, tad aizsūtīta pie nama apsaimniekotāja. Viņas māju KKP neuztur, bet pašam apsaimniekotājam arī esot ne mazums jautājumu.

Iedzīvotāji nesaprot arī to, par kādu naudu koncepcija tiks ieviesta, turklāt kas notiks tajās vietās, kuras jau labiekārtotas gan par apsaimniekošanas naudu, gan pašvaldības atbalstu pagalmu konkursā.

AKTĪVI, BET PRETRUNĪGI

KKP vadītājs Pēteris Gobzemis, runājot par anketu, paskaidroja: „Pašvaldība lūdz, lai palīdzam izplatīt. Mēģinājam cilvēkus aktivizēt. Kad pastkastēs samet anketas ar lūgumu nobalsot, atpakaļ atgriežas tikai 5%, bet brīdinājumu, ka nenodotās tiks uzskatītas par

atbalstu koncepcijai, pamana uzreiz. Šī ir sabiedriska aptauja – tai nav juridiska spēka. Tā bija iespēja pateikt to, kas nepatīk. Parasti, ja viss patīk, cilvēks nereaģē, bet mēs nevaram saprast, kāds ir vairākuma viedoklis.”

Būvvaldes vadītāja Jana Jākobsonē pastāstīja, ka aktivitāte bijusi liela (atbildes nav saņemtas tikai no divām mājām), taču viedokļi ir pretrunīgi. Pat vienā mājā tie neesot saskaņoti, kaut aptaujas mērķis bijis tāds, lai katra māja pie viena viedokļa nonāk kopsapulcē.

Viņa atgādināja, ka koncepcija vēl nav pieņemta un ar tās autoriem būs tikšanās: „Koncepcija ir vadlīnija. Kad tā tiks pieņemta, tad pēc tās būs jāvadās, ja kāds šajā teritorijā kaut ko darīs. Tas *kāds* ir kopīpašnieki un apsaimniekotāji. Pašvaldība ieguldītu naudu rotaļu laukumos un konkursā līdzfinansētu pagalmu iekārtojumu. Anketas tiks izskatītas vēlreiz. Saprātīsim, vai būs jālūdz māju kopējais viedoklis vai tiksīm galā ar atsevišķajiem un pretrunīgajiem.”

Atbildot V.Marinam, speciāliste uzsver, ka koncepcijas autoriem tika iedoti visi pieejamie materiāli: topogrāfiskie uzmērījumi, projekti u.c. Turklāt viņa priecājas, ka V.Marins iesniedzis ļoti detalizētus priekšlikumus, kuri arī tiks ņemti vērā, bet izvērtējot.

Inguna Spuleniece

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai jūs interesē erudīcijas spēles?

Lenija Adriāna Gustone, mācās:

– Īsti ne. Lielu daļu laika aizņem skola, internetā jāpilda testi un kontroldarbi. Agrāk aizrāvos ar sudoku – ar mīklām, kurās jāatmin, kā var izvietot ciparus.

Haralds Jurevskis, pensionārs:

– Es skatos televīzijā. Speciāli krustvārdu mīklas nepērku, bet aizpildu tās, kas ir žurnālu vai laikrakstu aizmugurē. Ir tādas, kurās jāpalauza galva, un tas ir interesanti. Dažreiz atrodu vecus žurnālus, lai aizpildītu mīklu. Pa televīziju paskatos raidījumu *Gudrs, vēl gudrāks*, tad saprotu, kāds ir jauniešu zināšanu līmenis. Liekas, ka viņiem pietiek, ko darīt, tāpēc viņi par šādām lietām neinteresējas. Mīklas, erudīcijas spēles vairāk patīk manai paaudzei – nav slikti ik pa laikam pakustināt smadzenes.

Mārcis Ģeģeris, mācās:

– Es ikdienā prātu asinu ar mācībām skolām. Mamma dažreiz avīzē min mīklas un uzdod arī man kādu jautājumu. Ja kaut ko zinu, tad palīdzu. Vairāk prāta spēles aktuālas vecākiem cilvēkiem, jo jaunieši aizņemti ar saviem telefoniem.

Anna Klīvere, kuldīdzniece:

– Esmu dzirdējusi par dažādām erudīcijas spēlēm, bet neinteresējos. Kopš skolas laikiem krustvārdu mīklas vairs nepildu. Skolā tās bija mācību programmā. Bija jāatceras Eiropas valstis. Ja būtu jāpiedalās kādā konkursā, man tas liktos šokējošs zināšanu daudzums. Liekas, ka erudīcijas spēles ir svarīgākas vecākiem cilvēkiem un pamatskolas vecuma bērniem.

Sanita Beļajeva, aizputniece:

– Skatos raidījumus *V.I.P un Gudrs, vēl gudrāks*. Vairāk televīzijā nekā tāda nav. Kādreiz varēja paklausīties pa radio. Es aizpildu krustvārdu mīklas. Ja ir brīvais laiks, tad erudīcijas spēles noder jebkurā vecumā. Bērniem ļoti patīk attēlu mīklas. Mans dēls par to interesējas, jo ir tādā vecumā, kad sāk mācīties rakstīt.

Raitis Lejs, strādā celtniecībā:

– Neinteresējos. Man prāta mežģis ir saistībā ar darbu. Mūsu paaudze vairāk sēž pie datoriem. Atceros, ka kādreiz pa radio skanēja konkursi, kuros varēja piedalīties. Tur bija visdažādākie jautājumi. Tagad vairs neklausos arī tos.

Anna Bivbāne
Madaras Salas foto

FOTOKOMENTĀRS

Mani cepumi!

Lāsma Reimanes
teksts un foto

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet
Kurzemniekam
pa tālr. 63350568,
e-pasts:
dina.porina@
kurzemnieks.lv.

Lasītāju vērojumi
nav anonīmi.

Spēļu zālei – kategorisks nē!

Nelaimīgas ģimenes, tautas pašiznīcināšanās, bezjēdzīgi notērēta nauda, paaugstināta noziedzība, vecāku atkarības dēļ cietuši bērni un virkne citu argumentu izskanēja sabiedriskajā apspriešanās Kuldīgā, iebilstot pret Tukuma uzņēmuma *LVCaffe* ieceri – Adatu ielā 5 ierīkot azartspēļu zāli un bāru. Novada domē uzklaušit ideju par izklaides ēkas būvniecību bija ieradušies ap 50 cilvēku.

SOLA, KA ŠI BŪS CITĀDA

SIA *LVCaffe* administratīvā vadītāja Elīna Alkšbirze stāstīja, ka uzņēmums strādājošajiem vairākās Eiropas valstīs, un tā galvenais uzdevums esot parādīt, ka azartspēļu sfēra var būt arī citādāka, nekā sabiedrībā tiek uztverts. „Kuldīgā šajās telpās alkohols nebūs pieejams,” solīja E. Alkšbirze. „Tā būs vieta, kur pieaugušam cilvēkam pēc darba atpūsties, paskatīties sporta spēles. Protams, būs arī azartspēles (spēļu automāti – aut.), bet ne tādā kontekstā, kā ierasts. Mums ir iecere ieviest sistēmu, lai cilvēks var pats sevi pasargāt un noteikt limitu, cik viņš gatavs savai atpūtai velēt. Šis bizness Latvijā ir likumīgs, mēs cieši sadarbojamies ar Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekciju.”

Solīts tika rūpīgi uzraudzīt, lai telpās un ārpusē būtu nodrošināta apsardze, un nekārtības spēļu zāles tuvumā netikšot pieļautas. Uzņēmums vēloties celt šī biznesa prestižu, kā arī pilsētu finansiāli atbalstīt – esot gatavs ieguldīt naudu sporta attīstībā, sponsorēt

vietējos sporta klubus.

Adatu ielā (pretī veikalam *Maxima*) iecerēta konteinertipa būve, kas apdarināta ar kokmateriāliem, lai iekļautos pilsētvidē. Jautāti, kādēļ izvēlēta tieši Kuldīga, jo šis uzņēmums Latvijā strādā tikai vēl dažās pilsētās, *LVCaffe* pārstāvji sacīja, ka daudzo tūristu dēļ.

SPĒĻU ELLE UN BORDELIS NAV VAJADZĪGS

No zālē sēdošajiem ap 20 cilvēku viens pēc otra izteicās, kādēļ Kuldīgā vēl viena azartspēļu zāle nebūtu vēlama (divas jau ir) un kādu postu pilsētai, ģimenēm un sabiedrībai kopumā tās nodara. Argumentējot, ka ieceri nevajag atbalstīt, izskanēja tādi apzīmējumi kā spēļu elle, bordelis utt. *LVCaffe* pārstāvji iebilda, ka arī *Superbingo* ir azartspēle, pret kuru sabiedrības nostāja nav tik negatīva. Zālē sēdošie uzskatīja: tas tādēļ, ka *Superbingo* ir spēle visai ģimenei, kas to vieno, nevis šķēļ.

Saeimas deputāts Ēriks Pu-

Ziņas no Komercreģistra

■ SIA *LVCaffe* Komercreģistrā ierakstīta pērn 31. janvārī. Kā darbības sfēra norādīta restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi, samaksātais pamatkapitāls – 2800 eiro. Tās valdes loceklis ir Jurijs Kosiks no Baltkrievijas.

■ *LVCaffe* pieder Londonā reģistrētam uzņēmumam *Fulia Trading Limited*. Patiesā labuma guvējs ir Polijas pilsonis Marcijs Tomašs Voļskis, kurš Latvijas uzņēmumu kontrolē caur diviem citiem: jau minēto *Fulia Trading Limited* un Lihtenšteinā reģistrēto *Lexadmin Trust Reg*.

■ M.T.Voļskis minēts kā patiesā labuma guvējs arī SIA *LVBeT*. Tā reģistrēta 2017. gadā, tās darbība ir azartspēles un derības, samaksātais pamatkapitāls – 1,4 miljoni eiro. Pērn apgrozījumā norādīta nulle, bet zaudējumos – 190 000 eiro. *LVBeT* valdes loceklis ir Polijas pilsonis Šimons Maurīcijs Muravskis. Šis azartspēļu uzņēmums pieder Londonā reģistrētajai firmai *Osmont Limited*, kuru kontrolē M.T.Voļskis (kā viņa dzīvesvieta norādīta Andoras firstiste).

SIA *LVCaffe* pārstāvji Elīna Alkšbirze un Mārtiņš Korulis Kuldīgas novada domē prezentē ieceri par jaunu azartspēļu zāli Kuldīgā.

cens norādīja, ka Saeima pašlaik izstrādā likumprojektus, kas azartspēles ierobežotu. Tādējādi pēc laika šī iecere varētu kļūt nelegāla. Antoņina Valeiņa aicināja *LVCaffe* pārstāvjus aizdomāties, ka tādā biznesā iegūtā nauda laimi nesniegs. Viņa aicināja ne tikai neievieš šādu iestādi, kas nelaimīgus padara daudzus, bet arī ierosinātājus pašus atteikties no azartspēļu biznesa. Citi iedzīvotāji sacīja, ka ir gatavi iesaistīties aktīvi – vākt parakstus un ieceres realizāciju nepieļaut, ja atteikuma gadījumā uzņēmums

iesniegs prasību tiesā. Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma pārstāvis Renārs Sakne sacīja, ka ne tikai viņa, bet arī visas mācību iestādes viedoklis ir tāds, ka šāda spēļu zāle nav vēlama. Viņš jautāja, kāda ir pašvaldības attieksme kopumā, jo uzskatīja, ka pietiktu ar stingru domes nostāju, lai līdz tādai apspriešanai nemaz nenonāktu.

DOMĒ NEATBALSTĪTU

Kuldīgas novada domes priekšsēdes vietnieks Viktors Gotfridsons skaidroja, ka pašvaldība ir

pret šādu biznesa ideju. Attiecībā uz azartspēļu zālēm saistošie noteikumi vēl nav pieņemti, un tas jākarā ar juristiem. „Ja tauta pamatoti noprotēs, tad būvvalde neizsniegs būvniecības atļauju. Ja uzņēmējs to apstrīdēs, lēmumu pieņems dome: atbalstīt vai neatbalstīt.” Jautāts, cik liela ir iespēja, ka deputāti šo ieceri atbalstītu, V. Gotfridsons atbildēja: gandrīz simtprocentīgi varot pateikt, ka neatbalstītu.

Iedzīvotāji vēl līdz 2. maijam var paust viedokli domē vai aizpildīt anketu mājaslapā www.kuldiga.lv.

**Jolanta Hercenberga,
Dina Poriņa
Jolantas Hercenbergas foto**

MEDIKI ZIŅO

Neveikli pagriežas – kauls pušu

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra statistiķe Dārta Girģensone.

No 15. līdz 22. martam mediķi braukuši uz 72 izsaukumiem Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadā. Uz slimnīcu aizvesti 44 pacienti, no tiem pieci bērni. Alkohola reibumā bijuši septiņi vīrieši un divas sievietes.

89 gadus veca kundze kāpusies atpakaļ un kritusi, salaužot ciskas kaulu. Cita kundze tādā pašā vecumā krītot salauzusi deguna kaulu. Savukārt 28 gadus veca sieviete mājās kritusi un izmežģījusi pēdas locītavu. 77 gadus vecs kungs ciskas kaulu salauzis, neveikli pagriežoties krēslā.

Uzklausīja **Inguna Spuleniece**

Mopēdistiem, riteņbraucējiem, autovadītājiem

Lai pilnvērtīgi pārliecinātos par mopēdu vadītāju iemaņām, no 1. aprīļa eksāmenā prasmes tiks pārbaudītas arī uz ceļa. Jaunumi ir vēl citiem satiksmes dalībniekiem.

Tos paredz grozījumi noteikumos *Transportlīdzekļu vadītāja tiesību iegūšanas un atjaunošanas kārtība un vadītāja apliecības izsniegšanas, apmaiņas, atjaunošanas un iznīcināšanas kārtība*.

Mopēdistiem līdz šim pārbau-

dītas zināšanas par transportlīdzekļiem: riepām, dzesēs sistēmām un šķidrumiem, eļļas līmeni u.tml. Vadīšanas eksāmens tika kārtots figūru laukumā, iestumjoties gabarītvertos, izbraucot astotnieku, laipu, čūsku, slalomu utt. Turpmāk būs jābrauc arī pa ielu, eksāmenā lietojot speciālu apģērbu vai aizsargu, kā arī cimdus un atbilstošus apavus. Tāda prakse ir lielā daļā Eiropas Savienības (ES) valstu, un tā mudina mopēdistus rūpēties par

drošību ikdienā. Tāpat kā iepriekš mopēda vadītāja apliecību jeb AM kategoriju var iegūt no 14 gadiem. Autoskolā obligāti nav jāmacās – zināšanas un braukšanas iemaņas var apgūt pašmācībā.

Vēl nolemts, ka atkārtotie velosipēda vadītāja kvalifikācijas eksāmeni turpmāk būs bez maksas. Šobrīd nav jāmaksā tikai par pirmo eksāmenu.

Autovadītājiem CSDD vairs nav jāiesniedz autoskolas beigšanas

apliecība, jo tas notiek elektroniski. No 2020. gada 1. janvāra paredzēts izsniegt starptautiskā parauga vadītāja apliecības. Lai arī pašreizējās pilnībā atbilst gan 1968. gada Vīnes konvencijai *Par ceļu satiksmi*, gan ES tiesību aktiem, dažās tālās valstīs tiek prasīts uzrādīt starptautiskā parauga vadītāja apliecību. Vai to saņemt papildus nacionālajai apliecībai, tā būs autovadītāja brīvprātīga izvēle.

Daina Tāfelberga

VID INFORMĒ

Pensionāriem nodokļu parāds nav jāmaksā

Valsts ieņēmumu dienests (VID) lūdz nestrādājošos pensionārus nesteigties iesniegt gada ienākumu deklarāciju un nemaksāt tajā redzamo nodokļa parādu.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA) kļūdas dēļ nosūtījusi VID neprecīzas ziņas par

iedzīvotāju ienākuma nodokli, kas ieturēts pensiju saņēmējiem. Tāpēc nodokļu piemaksa aprēķināta nepamatoti. Kad VID no VSAA saņems precīzētus datus, nodoklis tiks pārreķināts. Visos gadījumos, kad nestrādājošajiem pensionāriem parāds izrādīsies nepamatots un kad kāds to jau būs iemaksājis

valsts budžetā, VID informēs par pārrēķinu un iemaksāto summu atdos.

Pensionāri, kuri saņem tikai pensiju, gada ienākumu deklarāciju iesniedz brīvprātīgi, lai atgūtu nodokli, kas pārmaksāts par ārstniecību, ziedojumiem utt. Šādā gadījumā termiņš deklarācijas

Pēc kļūdainas VSAA informācijas 6098 pensionāriem uzrādīti lielāki ienākumi un, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, nepamatoti aprēķināts nodoklis, kas būtu jāpiemaksā.

iesniegšanai ir 2022. gada 16. jūnijs. Plašāka informācija – VID mājaslapā sadaļā *Gada ienākumu deklarācija*.

Inta Jansone

Remontē agrāko skolu

Rudbāržu muižā, kur iepriekš darbojās Oskara Kalpaka Rudbāržu pamatskola, tagad sporta zālē notiek remonts, jo ēku un sporta laukumu savām vajadzībām izmanto Jaunsardzes un informācijas centra Kurzemes novada struktūrvienības karavīri.

Stāsta uzņēmuma PBA būvniecība būvdarbu vadītājs Oskars Ziemeļis: „Nolikavas telpas tiek remontētas un pielāgotas dušu un tualetes izveidei. Darbs sāksies februārī un jāpabeidz līdz aprīlim. Līdz šim aizķeršanās nav bijis. Pirms tam telpas bija jāgatavo un jāpielāgo. Piemēram, ja notiek sienu pārbūve, ailām jābūt saskaņā ar

apliecinājuma karti. Atsevišķas telpas apvienojām.”

Skrundas novada domes priekšsēde Loreta Robežniece skaidro: „Tiek remontētas dušas un tualetes, svaru zālē tiek mainīti logi. Svarīgi bija uzlabot ūdensvadu un kanalizācijas sistēmu. Pagājušā gada martā pamatskola nepietiekamā skolēnu skaita dēļ darbu pārtrauca. Telpās tika izveidota jaunsargu tehniskā bāze, kurā glabājas inventārs un notiek jaunsargu pasākumi, arī Latvijas mēroga. Remonts bija vajadzīgs, lai telpas izmantotu lietderīgi.”

Annas Bivbānes teksts un foto

Rudbāržu muižas sporta zālē tiek iekārtotas dušas un tualetes.

Ceļš – vislielākā problēma

Par ceļiem, sociālo atbalstu, kultūras pasākumiem un citiem jautājumiem tika runāts Gudenieku pagasta iedzīvotāju sapulcē, kurā piedalījās ap pus-simts cilvēku.

PASĀKUMUS APMEKLĒ MAZ

Kultūras darba organizatore Olita Ulmkalne stāstīja, ka pagastā rīkotie pasākumi ir maz apmeklēti. Viena balle izmaksā ap 500 eiro, bet uz to atnākot vien pāris cilvēku. Pagājušajā vasarā pa Annām atnākuši septiņi. Lai nelietderīgi netērētu naudu, balles vairs nerīkošot, bet būšot citādi pasākumi. Basos 7. aprīlī koncertā *Basu bites* uzstāsies folkloras ansamblis, bijušie *Krētainie suitiņi*, kuri tagad mācās Kuldīgā pie folkloristes

Inas Celitānes. 1. aprīlī Kuldīgā būs teātra izrāde *Lielais loms* ar populāriem aktieriem, un interese ir pieteikties braucienam uz to. Tika atgādināts, ka pirmdienās un trešdienās pagasta pārvaldes zālē var apmeklēt bezmaksas vingrošanu.

NEPIECIEŠAMĪBA PĒC ATBALSTA AUG

Kuldīgas novada sociālā dienesta direktore Maruta Jautaiķe stāstīja, ka Gudenieku pagasts ir viens no diviem novadiem, kurā strādā divas sociālās darbinieces, nevis viena kā citos. Iedzīvotājiem ir pieejama trīs veidu sociālā palīdzība: materiālais atbalsts, sociālie pakalpojumi, kam tiek tērēti 57% no budžeta, un sociālā darbinieka palīdzība individuāli.

Tā kā palielinās to cilvēku skaits, kuri ir pilngadīgi, bet savu sadzīvi organizēt nespēj, šogad ieviests arī mentora pakalpojums – cilvēks saņem praktiskus padomus, kā samaksāt rēķinus, nokārtot dokumentus u.tml. Pērn ieviesti ģimeņu asistenti, kuri palīdz risināt problēmas bērnu audzināšanā un sadzīvē. Bieži to izmanto vecāki ar garīgu atpalcību, kuriem ir pārāk mazas prasmes, lai rūpētos par bērniņiem.

M.Jautaiķe arī skaidroja, ka abi ilgstošās aprūpes centri Kuldīgā ir piepildīti. Tā kā vajadzība dzīvot pansionātos ir vairāk cilvēkiem, nekā tie spēj uzņemt, novads pēršos pakalpojumus vēl četrās citās aprūpes iestādēs.

NAUDAS TRŪKST

Iedzīvotāji pauda neapmierinātību ar sliktajiem ceļiem un *Latvijas Autoceļu uzturētāja* pārstāvim Andrim Upmalim jautāja, kādēļ grantētos ceļus greiderē tik sekli, ka bedres neaizlīdzina. A.Upmalis skaidroja, ka dziļāk nevar, jo segumam nav nepieciešamais biežums. Dziļāk ir akmeņi, kas lauž greideri. Viņš atzina, ka ceļi ir slikti un naudas uzturēšanai trūkst, bet mainīt neko nevarot. Viņš sacīja, ka šogad tiks labots ap 4 km garais ceļa posms no Kuldīgas uz Basiem, kas remontēts nesen, tomēr brauktuve ir sliktā. Tam tiks veidota dubultvirsmas.

Iedzīvotāji jautāja, kas notiek ar naftas izpēti vai ieguvu. Viņaprāt, nesakārtoto dokumentu dēļ pagasts neko daudz neiegūst.

Pārvaldes vadītāja Daina Bērende atbildēja, ka joprojām turpinoties izpēte, dokumenti par ieguvu kopš oktobra iesniegti Ekonomikas ministrijā, bet atbildes nav. Novada pašvaldības izpilddirektore vietniece Agnese Buka sacīja, ka šai ministrijai tiks rakstīta vēstule.

Uz jautājumu, kas notiks ar likvidētās Basu skolas ēku, domes priekšsēdes vietnieks Viktors Gotfridsons atbildēja, ka sākotnēji bijis mērķis to iznomāt, bet, tā kā interesenti neradās, īpašums izsolē tiks pārdots. Kāda iedzīvotāja uzskatīja, ka tāda situācija ir sliktā ceļa dēļ. No zāles izskanēja komentāri, ka tieši tādēļ pagasts pamazām izmirst – to pamet iedzīvotāji un arī uzņēmumi to neizvēlas kā vietu atfistībai.

Jolanta Hercenberga

SPECIĀLISTI SKAIDRO

Jo ātrāk paziņos, jo ātrāk reaģēs

Pēc tam, kad *Kuldīgas komunālo pakalpojumu (KKP) speciālisti izbraukājuši visus novada pagastus, tiekoties ar savu apsaimniekoto māju iemītniekiem, radušies vairāki secinājumi.*

SĪKUMI APDARĪTI

Īpašumu apsaimniekošanas daļas vadītāja Ita Bērziņa un pagastu namu apsaimniekotāja Zane Pirtiece atzina, ka gaidīta lielāka iedzīvotāju ieinteresētība. No daudzām mājām uz sapulcēm neatnāca neviens, dažviet apmeklētāju bijis ļoti maz. Z.Pirtiece domā, ka tas parāda, cik paši iemītnieki savas mājas lietā ir ieinteresēti.

„Bija tādi jautājumi, uz kuriem varējām atbildēt uzreiz, uz citiem atbildes nācās meklēt. Daudzi uzdevumi mums nebija zināmi, tāpēc priecājamies, ka daļu jau esam spējuši atrisināt. Ikdienā neredzam, kur vajag tūlīt notekcaurules. Ir tādas mājas,

kurām uzkrājums ir pietiekams, lai nomainītu ārdurvis, pie ieejas pieliktu sensorus, automātiskos durvju aizvērējus, lai nomainītu bojātās logu rūtis. Ir vēl citi sīki darbiņi, ko izdarījām uzreiz pēc sapulces,” uzskaita Z.Pirtiece.

KKP vadītājs Pēteris Gobzemis papildina: „Ja tamlīdzīgi sīkie darbiņi sakrājušies, vislabāk par tiem mums ziņot uzreiz. Jo ātrāk paziņos, jo ātrāk varēsīm reaģēt. Nav jāgaida sapulces. KKP mājaslapā ir iesnieguma veidlapa, kurā visu var ierakstīt. Vēl labāk, ja pievienota fotogrāfija.”

Tiem, kuri nelieto internetu, I.Bērziņa iesaka aiziet uz pagasta pārvaldi – tur atrodas veidlapas, kas tiks nodotas KKP. Pagasta pārvaldē vai bibliotēkā noteikti var lūgt palīdzēt ziņu nodot internetā.

KREDĪTI JUMTAM

„Mājas ir vecas, un daudzām jāmaina jumts, stāvvadi, skursteņi. Tām mājām, kuras jau mērķtiecīgi

jumta remontam naudu ir krājušas, palīdzēsīm. Uzņēmums sācis sarunas ar bankām par kredītiem. Līdz šim bankas tos negribēja laukiem dot, bet ir atsaukusies SEB banka, un piedāvājumus sūtām arī citām,” teic P.Gobzemis. Pirmās mājas, kurām ar aizdevuma palīdzību jumtu varētu uzlabot, ir *Meldri* un *Kalmes* Turlavā, *Vālodzītes* Snēpelē, *Dālderī* un *Atvari* Kurmālē. „Protams, pirms tam būs iedzīvotāju sapulces, kurās saskaņosim tāmes, pārrunāsim, vai iedzīvotāji gatavi šādas saistības uzņemties, jo viena jumta maiņa varētu izmaksāt vidēji 20 000 eiro.”

T.s. pagalmu konkursā Rumbas pagasta Maņģenes ielā 6 un 10 tie tiks labiekārtoti ar 50% pašvaldības atbalstu. Jau piešķirts 7000 eiro līdzfinansējums.

MĒGINA STARPĪBU SAMĀZINĀT

Ļoti daudzās mājās ūdens patēriņš veidojas starpība starp dzīvokļu

13 KULDĪGAS NOVADA PAGASTOS

- KKP rīkojuši 18 daudzdzīvokļu namu iemītnieku sapulces.
- Uzklauti un fiksēti 160 jautājumi un uzdevumi.
- Lielākās problēmas: skursteņi, jumti, stāvvadi un ūdens patēriņa starpība.

PĒC SAPULCĒM PADARĪTAIS

- Izpildei nodoti 26 darbi, daļa jau izdarīta.
- Laidos un Snēpelē mājās, kurās lielākas problēmas ar kanalizāciju, tiek apskatītas, lai saprastu, cik liels darbs jāiegulda.
- Gudeniekos apskatītājās mājās tiek mainīti bīstamie logi kāpņu telpās, ārdurvis.
- Rendas *Zelmeņos* notiks sapulce, lai iedzīvotāji lemtu par KKP plānotajiem darbiem.

skaitītāju un ievadskaitītāja rādījumiem. „Starpība var rasties, ja rādījumus nodod, kā labpatīk, un nenolasa vienā datumā,” skaidro Z.Pirtiece. KKP iegādājas jaunu kontroles skaitītāju, ko var uzlikt blakus ievadskaitītājam tajās mājās, kurās starpība ir ļoti liela. Tas būtu veids, kā meklēt iemeslu. „Tas ļaus pārbaudīt, vai lielais skaitītājs rāda pareizi – vai tajā nav kāda kļūda,” skaidro I.Bērziņa.

Z.Pirtiece atzina, ka visgrūtāk rast izeju tajās mājās, kurās nav uzkrājuma: „Lai kā gribētu iedzīvotājiem palīdzēt, īsti to

nespējam. Ja būs avārija, to novērsīsim, bet apjomīgākus darbus nevarēsīm izdarīt.”

P.Gobzemis atzīst, ka apsaimniekošanas daļā strādā daudzi jauni un labi darbinieki, kuri gatavi darīt visu, lai iedzīvotājiem labāk. Viņš savukārt aicina cilvēkus savas problēmas izklāstīt pēc iespējas konstruktīvāk: „Saprotams: ja jumts tek, tad ir emocijas. Bet, ja mājai uzkrājuma nav un iedzīvotāji nevar vai nevēlas apsaimniekošanas maksu paaugstināt, tad mēģinām meklēt kādu kompromisu.”

Inguna Spulniece

Neviēns tam neticēja

1949. gada 25. marta rītā Rendas pagasta *Slujās* dzīve ritēja ierasto gaitu, ja neskaita to, ka saimnieks Kārlis Meļķis jau pirms pusgada bija apcietināts un izsūtīts uz Vorkutu Krievijā. Taču viņa sieva Amālija ar vecāko meitu Zentu rimti vadīja saimniecību, jaunākā meita Ilga gāja Rendas skolā. Un pat nenojauta, ka arī viņas varētu skart drausmais komunistiskais genocīds.

BRAUKŠOT DAUDZI

„Tas bija ap desmitiem vai pusvienpadsmitiem priekšpusdienā,” atceras Zenta, kurai izvešanas brīdī bija 19 gadu. „Mēs ar tanti vāgūzī rullējām izmazgāto veļu un pat nedzirdējām, ka sētā iebrāukusi kravas mašīna. Ieskrēja mums pazīstams puisis Egons no ciema un sauca, lai es mudīgi ejot iekšā mājā. Mierīgi atbildēju, ka tagad nevaru, jo jāpabeidz rullēt veļu. Bet viņš tik klaigāja: „Zenta, nāc mudīgi!” Gāju, bet itin nemaz nesatraucos. Iesauca mani guļamistabā – tur viens krievs ar ieroci rokās. Lika sēdēt, neļāva nekur iet. Tikmēr mamma kravāja mantas. Vīriem līdzī bija divas meitenes no Rendas, lai palīdzētu sakravāties. Viena no viņām ļoti laipna. Es tik sēdēju un neko nesapratu, līdz atļāva arī man iet. Ko tā meitene maisā sabāza, tas man bija līdzī. Atceros, ka krievs pakēra no gultas segu un lika, lai iebāzu arī to. Nesapratu, kam man tā. Mamma, to redzot, mājas palikušajai grošai teica, lai gultu aplāj – nevar taču tādu pliku atstāt. Atbraucēji mierināja, ka neesam vienīgie, kaimiņi arī brauks un vispār daudzi rendenieki. Uz kuriem, to neteica.”

Zentas dēls, Sibīrijā dzimušais kuldīdznieks Uldis Jumīkis, tagad Kuldīgas politiski represēto biedrības vadītājs, piebilst, ka par 1949. gada marta lielo deportāciju iepriekš ziņu nav bijis. Citādi būtu paslēpušies.

PUSTUMSĀ SKRUNDAS STACIJĀ

Meļķu sievietes tika vestas uz Rendas centru un izsēdinātas pie vecā veikalā. Pa ceļam paņemta arī jaunākā meita Ilga. Skolas laikā mazā māsa dzīvojusi pie tantes, bet todien apslimusi un gājusi pār lauku uz mājām. Mamma un Zenta nosprīdušas, ka nevar taču viņu atstāt. Jaunākā ļoti pārbijusies un arī neko nav sapratusi. Piestājuši vēl citās mājās un tikai pustumsā rendenieki nonākuši Skrundas dzelzceļa stacijā, kur sēdināti lopu vagonos.

PUSKUKULIS UN BĻODIŅA

Nezināmais ceļš bijis tāls. „Mantas mums tika paņemtas nost un sakrautas kaut kur citur,” turpina Zenta. „Mamma bija slima, mātai tikai 16 – man jābūt par galveno. Ko es, tāds knapi pilngadīgs skuķis, varēju zināt? Pie mums bija palicis tikai pussākts maizes kukulis un bleķa bļodiņa ar cepstu gaļu. Ar tādu mantību iekāpām lopu vagonā un ceļojām uz Sibīriju. Citiem bija maisi, ceļā atradām arī savējos. Mums bija tāds zīmīgs balti krāsots spainis. Kādā apstāšanās vietā redzēju, ka iet rendenieks Juris ar mūsu spaini, un saucu, kur to dabūjis. Esot uzklīdis. Nākamajā stāvvietā Ilga sargam izlūdzās, lai ielaiž tajā vagonā, kur mūsu spainis mētājās. Skatāmies, ka viena pazīstama rendeniece sēž uz mūsu maisiem. Vienam dižā puse bija ar žāvētu gaļu. Tā rendeniece saka, lai dodot vienu gabalu viņai par glabāšanu. Divas nedēļas braucām turp, trīs dienas atpakaļ. Turpceļā brīžiem braukājām šurpu turpu – likās, ka vedīs atpakaļ.”

PIE GOVĪM STEPĒ

Brauciens beidzies Omskas apgabala Ačairu ciemā. Tad nākuši, kā Zentas kundze tagad smejas, darbaspēka pircēji – kolhozu priekšnieki un sovhozu direktori. Pētījuši, kurš būs labāks strādātājs.

Zentai laimējies, ka tikusi sovhozā, jo tie bijuši bagātāki nekā kolhozi. Darbs tāpat smags, bet varēts vairāk maizes nopelnīt. Zenta atceras, ka pavasarī, kad govīs laistas ganībās, tās dzītas uz

Sibīrijā dzimušais kuldīdznieks Uldis Jumīkis ar mammu Zentu Meļķi, kura 1949. gada martā izsūtīta kā jauna meitene, pie dzimtas mājām *Slujām*, kas Rendā sāktas atjaunot.

stepi. Tur uztaisīta liela būda, kurā Zentai un viņas Sibīrijas gaitu biedrenei Birutai govīs jāslauc. Latviešu meitenēm katrai pa 16–17 govīm. Slaucot pagājuši visa nakts un rokas sabeigtas. Tikmēr krievietes, dažas savējās ātri izslaukušas, saldi gulējušas. Stepē govīs arī atnesušās, teļi izmitināti kūtī – turpat, kur Zentai un Birutai jāguļ gandrīz uz plikas zemes. Vienu līdzpaņemto segu paklājušas apakšā, ar otru apsegušās. Bet krievietēm gultas. Zenta mocījies vairākus mēnešus, tad ļoti slimā mamma gājusi priekšniekam izlūgties, lai laiž meitu mājās. „Līdz rudens slaukšanai strādāju sovhoza noliktavās. Salīdzinot ar stepi, tur bija zelta dzīve.”

JOKI AR VALODU

Zentas Sibīrijas atmiņās pa vidu nebaltajiem dienām ir arī prieka brīži. Vecākiem ļaudīm izsūtījums bijis lielas ciešanas – izraušana no iekoptās saimniecības, morālā pārestība, jo neko taču nebija noziegušies. Jaunie gribējuši baudīt jaunību: gājuši uz ballēm, skatīties kino.

Krievu valodas nezināšanas dēļ gadījušies kuriozi. Viendien latviešu sievietes pabeigušas vest graudus, jau jūgušas zirgus nost, kad brigadieris teicis, lai braucot uz kartupeļu lauku, kur strādājot *ženka*. Brīnījās, kas tas *ženka* tāds. Brigadieris sapratis, ka nav jēgas ar latvietēm skaidroties, un laidis mājās. Vēlāk izrādījies, ka viņš tā saucis savu sievu (krievu val. – *žena*). Citreiz Zenta sūtīta, lai no sarkanā *sklada* (noliktavas) atnes *fonariku*. Latvietē atkal nezinā, drošības pēc sauc draudzeni līdzī, jo nevar zināt, cik liels un smags tas nesamais. Noliklavā prasa

Mazais Uldis ar mammu Zentu un tēti Nikolaju Sibīrijā.

fonariku, un tante Zoja pasniedz nelielu lukturi. Atkal visiem lieli smieklī. Arī Ilgai krievu valodas zināšanas bijušas vājas, tāpēc viņa mācības skolā drīz pametusi un gājusi strādāt.

ĀTRI APPRECĒJĀS

Ačairu ciemā bijis daudz izsūtīto latviešu. Tur Zenta arī apprecējusies – ar Nikolaju Jumīki no Snēpeles. Pazīstami bijuši jau no brauciena lopu vagonā. Izsūtīta visa Nikolaja ģimene: vecāmāte, vecaistēvs, tēvs, mamma, māsa Natālija un Austrā, brālis Jēkabs. „Dikti ātri apprecējos,” tā rendeniece. „Bijām tikai sadraudzējušies, bet mamma iedrošināja, lai precos, ja tas Koļa ņem. Būs vīrieša rokas mājās, uz mežu aizbrauks un malku savedīs. Tur mēs, daudzi jaunieši, apprecējamies – kādi septiņi astoņi pāri. Man bija jāpaliek savā uzvārdā, jo tolaik tur nevarēja to mainīt.”

1952. gadā piedzimis Zentas un Nikolaja pirmais dēliņš. Diemžēl viņam bijis lemts nodzīvot tikai mēnesi. Zīdainītis bijis veselīgs, bet mammai pēc dzemdībām cēlusies augsta temperatūra. Bērniņš paņemts nost, un pavisāmās dēļ medmāsa zīdainītim iespricējusi ar netīru sprici. 1955. gada novembrī piedzimis Uldis. Tajā laikā dzīve jau bijusi brīvāka, un nākamajā gadā ģimene pārcēlusies uz Krasnojarkas ciemu pie Irtišas upes. Drīz no Vorkutas atbrīvojies un savējiem pievienojies Kārlis Meļķis. Kad Uldim bijuši nepilni trīs gadiņi, varējuši braukt mājās.

Zenta piebilst: ierodoties Sibīrijā, visiem likts parakstīties, ka paliks tur uz mūžu, bet neviens tam nav ticējis. Sapnis atgriezies piepildījies: citam agrāk, citam vēlāk. Zenta un Nikolajs ar dēliņu braukuši uz dzimteni pēc gandrīz

desmit svešumā pavadītiem gadiem. *Slujās* gan tad nav tikuši – tās viņi atguvuši tikai pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas.

DAŽĀDI APSTĀKĻI

Uldis no nepilniem trim gadiem Sibīrijā pavadītajiem gadiem atceras emocijas un nelielas epizodes. Piemēram, kā gājis uz veikalu, kā kāds krievs uzdāvinājis milzīgu dzeltenu gurķi, kā cūkas dubļos vārtījušas, caur dārzu skrējušas.

Pirms diviem gadiem kopā ar Dzintras Gekas fondu *Sibīrijas bērni* jau otrreiz braucis skatīt pirmās bērniņas takas. Arī viņa sieva Skaidrīte dzimusi turpat, kur Uldis. Viņai bijis nedaudz vairāk par gadiņu, kad vecāki drīkstējuši atgriezties dzimtajā pusē. Ar citiem Sibīrijas bērniem saziņa joprojām nav zudusi. „Par filmā *Melānijas hronika* redzētajiem šausmu skatiem citi saka, ka tā nav bijis,” teic Uldis. „Bet bija visādi – vieni smagāk, citiem vieglāk. Cilvēki arī ir dažādi, un daži veselības vai rakstura dēļ nespēja izturēt. Atšķīrās arī izvedēju attieksme. Dzirdēts gan par sirsniem krievu zaldātiņiem, gan nenovīdīgiem latviešiem.

Pēckara gados valdīja juku laiki. Mans vecaistēvs no mammas puses bija vienkāršs mežsargs. Rendas meži pilni ar partizāniem. Jāraustās no visiem: gan sarkanajiem, gan tiem, kuri bija pret okupācijas varu. Kādu vārdu ne tā pateiksi – varēja ienākt mājā un apšaut visu ģimeni. Jācēdina visi. Vectēvs labi runāja krieviski, jo savulaik bijis sarkanais strēlnieks, pat Ļeņinu sargājis. Par Ivanu Kuzminu saucies, lai krievi nenosauj kā latvieti. Un tomēr tika izsūtīts, turklāt tālajos ziemeļos apstākļi bija daudz bargāki.”

Jautājumi, atbildes un pārmaiņas

Fotogrāfiju sērijas, videodarbi, grāmatas, keramikas skulptūras un citi objekti – tas viss ir Starptautiskās vasaras fotoskolas jeb ISSP meistarklases veikums, kas līdz 7. aprīlim apskatāms Kuldīgas Mākslas namā.

„Šovakar bēdīgs vakars, jo jāatvadās,” atklāšanā atzina fotogrāfe Agnese Mūrniece. Viņa un vēl 21 autors no 15 valstīm veselū gadu radošus darbus veidoja pasaulē atzītu ekspertu vadībā, pētot sev interesējošās parādības vai tēmas un meistarklasē tiekoties Kuldīgā un Sicīlijas pilsētā Favārā.

Izstādes autori un fotomākslas cienītāji atklāšanā.

Starptautiskā fotogrāfijas meistarklase
To organizē biedrība ISSP (vadītāja Jūlija Berkoviča), kas 12 gadus darbojas laikmetīgās fotogrāfijas jomā, izglītojot jauno autoru paaudzi un veicinot starptautisku pieredzes apmaiņu. Šī ir trešā ISSP meistarklase. Plašāk: www.isspmasterclass.com.

Rīgas fotogrāfe Agnese Mūrniece stāsta: „Darbs meistarklasē *Atbildes uz jautājumiem un jautājumi par atbildēm* bija fantastiska pieredze. Smēlāties zināšanas no lieliskajiem pasniedzējiem Klēras Strendas un Gordona Makdonalda, arī bagātinājāties, darbojoties kopā ar fotogrāfiem no dažādām valstīm: plānojām, kā strādāt, veidojām konceptus, analizējām un komentējām savus un citu darbus, izdomājām nosaukumus un veidu, kā darbus parādīt.” Agnese izveidojusi videoklipu *Štābiņš*.

Darbnīca Pārmaiņu izjūta

Vācu dokumentālā fotogrāfa Pītera Bjalobžeska vadībā tapa projekti par personiskām, sabiedriskām un politiskām pārmaiņām mūsdienu pasaulē.

PĪTERS BJALOBŽESKIS (Vācija), viens no pasaulē pazīstamajiem dokumentālajiem fotogrāfiem, pievērsās ainavai. Karjeru sācis kā preses fotogrāfs dzimtajā Volfsburgā, pēc tam apceļojis pasauli, radot izteiksmīgus un padziļinātus fotostāstus par globālu pārmaiņu skartām vietām. Viņa darbi guvuši plašu atzinību, tai skaitā vairākas balvas *World Press Photo*.

Kristīne Krauze-Slucka. *Fragments no darba Atbalss.* Digitālā druka no ieskenētiem hlorofila attēliem (tie ir attēli uz augu lapām, kas 2–3 dienas pakļautas fotosintēzei saules gaismā). „Savā darbā es jautāju, kā tehnoloģijas nemanāmi var ietekmēt mūsu attiecības pašiem ar sevi. Vai ejam vientulības un atsvešinātības virzienā vai arī spēsim pielāgoties?”

Justina Lestona (Argentīna/Vācija). *Fragments no darba Kas slēpjas aiz tā.* „Telpā starp realitāti un izdomu robežas izplūst un iztēlei paveras jaunas robežas.

Darbnīca Atbildes uz jautājumiem un jautājumi par atbildēm

Darbnīcā mākslinieces Klēras Strendas un kuratora, mākslinieka un redaktora Gordona Makdonalda (abi no Lielbritānijas) vadībā tapuši darbi, kas ar jautājumiem, eksperimentiem un diskusijām idejas rotaļīgi pārtulko vizuālajā valodā.

GORDONS MAKDONALDS (Lielbritānija) ir mākslinieks, kurators, kritiķis, izdevējs un pasniedzējs ar unikālu ieskatu dažādās fotogrāfijas jomās. Viņš bijis žurnāla *Photoworks* redaktors, dibinājis un vadījis pazīstamo fotoizdevniecību *GOST Books*. Bijis kurators dažādām fotoizstādēm, kā arī Polijas festivāla *Krakow Photomonth 2017* programmai.

KLĒRA STRENDĀ (Lielbritānija) ir konceptuāla māksliniece, kas strādā ar fotogrāfiju, bieži eksperimentējot un izaicinot izpratni par mediju. Savā praksē viņa apvieno padziļinātus pētījumus, ironisku humoru un popkultūras fenomenus. Strendas darbi līdz šim izdoti trīs grāmatās un ir nozīmīgu pasaules muzeju (*MoMA*, *Pompidū centrs* u.c.) kolekcijās.

Niko Baumgartens (Vācija). *Clearance.* Tas ir zinātniskās fantastikas stāsts par mums apkārt esošo realitāti. Darbs ir uzmetums pilnmetrāžas filmai.

Marjoleina Bloma (Nīderlande). *Fragments no darba Rezerves daļas.* Šis darbs ir kā atbilde uz institūta *CERN* eksperimentiem ar vakuumu.

„Zeme dod enerģiju”

Skrundenieks Mārtiņš Heidemanis ir kaislīgs tomātu un zemeņu audzētājs. Bez tā savu dzīvi viņš nevar iedomāties, tāpēc katru gadu eksperimentē.

„Audzēju zemenes, tomātus, ķiplokus, gurķus, burkānus. Marta beigās sāksies negulētās nakts, kad būs jāceļas ik pēc trim stundām un jānododas kurināt siltumnīcas. Atbildība par iestādīto ir – negribu, lai viss aiziet postā. Man viss aug spontāni, un es neko neplānoju – eju un daru. Tā ir brīvā laika nodarbe, kurā atslēdzos no ikdienas darbiem,” tā M. Heidemanis.

DĒSTUS ATNESA KAIMIŅŠ

„Atbraucu no ārzemēm, un vajadzēja ar kaut ko nodarboties. Atnāca kaimiņš un atnesa tomātu stādus. Izaudzēju, intereses pēc aizbraucu uz tirgu, un tā joprojām darbojos. Cik varu, lēnām paplašinos. Katru gadu gribu pamēģināt kaut ko jaunu. Visu mūžu manī mīt celtnieka gēns, un savas siltumnīcas esmu cēlis pats. Viss iemācīts no bērniņas. Tētis bija traktorists, mamma – zootehniķe, gāju viņiem līdzī un apguvu praktiskas lietas. Dārzkopības un biškopības iemaņas iemācījos no kaimiņiem. Ar viņiem protam sadzīvot.” Saimniecībā ir divas 200 m² plašas siltumnīcas: „Sāpnis ir arī par trešo. Varbūt šogad izdosies.”

Marta vidū notiek gatavošanās: „Sāksies stādu sēšana. Šobrīd podiņos ir sasēti salāti. Sezona beigsies oktobrī, kad siltumnīcas vēl kurināšu. Tās ir no plēves; ja būtu no stikla, varētu pavilkt ilgāk. Oktobrī ņemu nost zaļos tomātus un gatavinu kastēs. Pagājušogad pāri palika zaļi, mazliet iebojājušies tomāti. Atnāca kaimiņiene un teica, ka viņai vajag tieši tādus, – taisot vīriešu zapti, jo zaļie ir stingrāki un tiem pavisam cita garša.”

MĀCĀS NO CITIEM UN NO KLŪDĀM

Mārtiņš secinājis: tikai darot, var no savām klūdām mācīties. „Pirmās zemenes audzēju uz zemes,

pēc tam uz ģeotekstila, lai nebūtu jāravē. Par šķirnēm lasa sieva Kitija – viņa vairāk iedziļinās. Es cenšos informāciju vākt, ieklausoties arī citu pieredzē, pats domāju un eksperimentēju. Šogad iegādāšos garos tomātus, jo tos vienmēr var apstādīnāt audzēt, ja nokniebj galotni, bet īsākam nevar likt augt garam. Ar tomātu kvalitāti cenšos katru gadu līmeni celt. Skatos, kā tos laistu, baroju, sastrādāju zemi, jo cenšos neizmantojot ķīmikālijas. Gribu, lai ir dabīgi, bet galīgi bez *minerāliem* šajā laikā nevar dzīvot, tikai tie jālieto ar saprātu. Pabaroju reizi mēnesī, cenšos iejaukt dabisko mēslojumu un visu sabalansēt.”

Mārtiņš vēro pircēju attieksmi, kā viņi precīzi izvēlas: „Katru gadu tam vairāk sekoju līdzī. Šobrīd cilvēkiem svarīgi, cik smukus dārzeņus var izaudzēt un piedāvāt. Bieži vien viņi aizmirst par garšu, jo galvenais ir izskats. Ir arī tie, kurus interesē nevis izskats, bet tas, ka ir pašu audzēti. Atminos, ka izmetu ārā stādus, kuri nelikās pietiekami labi. Atbrauca viens skrundenieks, rādīju, ka man tie samesti komposta kaudzē. Kādi ir, tādus lai ņem. Viņam izauga brangi tomāti un ražoja ļoti daudz, tāpēc atgādinu, ka izskats vienmēr nav svarīgs.”

PIE BITĒM AR TĪRU PRĀTU

Kādreiz Mārtiņš turējis ap 200 trušiem. Uzņākot slimībai, ar to viss beidzies, bet esot vēlme atsākt. Vēl viņš septiņus gadus nodarbojas ar biškopību: „Man ir 12 saimes. Pie bitēm var iet tikai ar tīru prātu – nevar iet dusmīgs. Valsts darbu vairs nestrādāšu tajā brīdī, kad man būs simt saimes, jo tad pietiks ar bitēm un pārējo saimniecību. Līdz tam jānonāk, jo aizpagājušais gads bitēm bija sāpīgs – daudzas saimes gāja bojā. Pagājušogad noķēru tikai divus spietus salīdzinājumā ar

Skrundenieks MĀRTIŅŠ HEIDEMANIS strādā par elektriķi Saldū, bet 13. gadu par savu vaļasprieku sauc zemeņu un tomātu stādu audzēšanu. Pavisam drīz viņam sāksies gada aktīvākais laiks.

Šogad Mārtiņš izdomājis salātus sastādīt caurulēs. Pagājušogad tajās dēstījis zemenes.

Zemes tiek iezītas, lai sagaidītu siltāku laiku

Sīpolu sastādīts mazāk, tomēr loki ir labs papildinājums ēdienam.

Salāti jau iestādīti gan podiņos, gan kastēs.

„Cenšos visam tikt pāri un no grūtībām nebaidos, jo tās tikai izaicina.”

Arī Mārtiņa sieva Kitija iesaistās stādu audzēšanā un domā par saimniecības attīstību.

Siltumnīcās augi jau bagātīgi zaļo.

iepriekšējo, kad bija 17. Lielākais spiets svēris 20 kilogramu.” Liels palīgs esot meita Elīza, jo viņai ir interese.

Mārtiņš atminas arī kuriozus: „Sieva Kitija ravēja zemenes, un es gāju apraudzīt bites. Viņa pateica kaut ko asāku, un es teicu, lai nebļauj, citādi būs jāmūk. Nepagāja ne brīdis, kad sievai patiešām bija jāņem kājas pār pleciem, jo bites saimnieku jūt. Vēl viens gadījums: māsa zvanīja, lai braucu uz Sermīti pakaļ spietam. Braucot mājās, attaisījās bišu ķeršanas kaste. Visi logi pilni ar bitēm, bet neko izdarīt nevar. Atbraucu mājās, attaisīju durvis un bites izlaidu ārā.”

VIENS BEZ OTRA NEVAR

Vietējie, kuri nodarbojas ar ko līdzīgu, neesot konkurenti: „Katram ir kas savs, jo kaut kā jāizdzīvo. Mani tas nevis baida, bet bieži vien dod lielāku stimulu iet uz priekšu. Dažreiz vienu darbu, ko esmu iesācis, varu pārtaisīt vairākas reizes. Kādreiz siltumnīcā tomātus audzēju strīpās, taisīju ta-

kas. Tagad tas ir noiets etaps. Zemi uzfrēzēju, ieklāju plēvi, kurā tomātiem izgriezti caurumi, un tā no gada uz gadu audzēju. Siltumnīcas vide jāuztaisa pēc iespējas sterilāka. Kādreiz dienā trīs stundas pavadīju, tomātus laistot un ravējot, tagad to aizvietoju ar apūdeņošanas sistēmu. Kamēr laistās, eju izlauzt paduses vai tomātus pārsiet. Ja pēc trīs dienām visam neiziet cauri, tad gan ir *ziepes*.”

Mārtiņš uzskata, ka ģimene ir svarīgs atbalsts: „Viens bez otra nevaram, bet darbi ir katram savi, jo bieži vien grūti sastrādāties. Zinu, ka neviens man pa prātam neizdarīs. Tāpēc sieva izvēlas stādus, bet es sagatavoju zemi. Atpūsties gan neesam bijuši no tā laika, kad mums ir saimniecība. Sieva saka: iestājusies rutīna. Tāpēc atpūta jāplāno ziemā, jo vasarā par to pat nedomā.”

TĀ IR MANA PASAULE

Tomēr Mārtiņam visam laika pietiekot: „Kādreiz jaunībā varēju gulēt ilgi, tagad eju gulēt ar

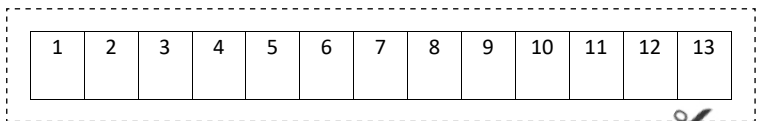
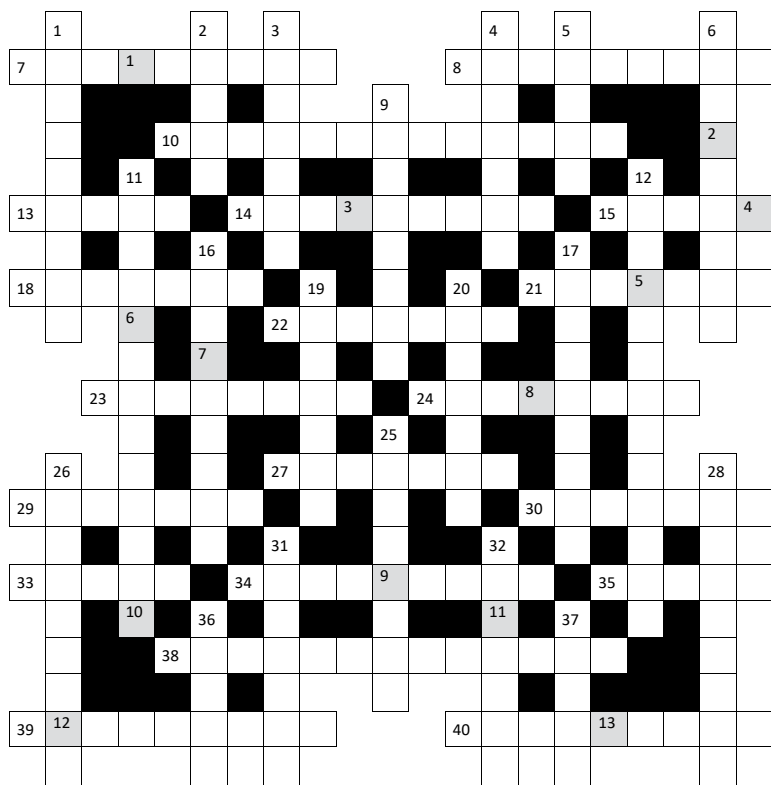
domu, ka rīt jāceļas un jādara. Ja man kāds jautātu, vai nožēloju to, ka strādāju, varu teikt, ka nekad. Zeme dod enerģiju. Grūtības neatzīstu, jo tās tikai izaicina, un dzīvi uztveru viegli. Cenšos visam tikt pāri. Esmu darbholīķis, un pārāk daudz laika, enerģijas un sapņu visā jau ir ieguldīts. Tā ir pasaule, kurā dzīvoju – nepārtraukti domāju, ko vēl varētu darīt, kā attīstīties. Pastaigāju pa siltumnīcu, paskatos uz paveikto, tad dzimst jaunās idejas.”

Mārtiņš uzsver, ka tiem, kuri vēlas piemājas saimniecību, vajadzīga siltumnīca, zeme, stādi un gribspēks: „Šāda darbošanās dod prieku un gandarījumu, ka dzīve ar kaut ko ir piepildīta, ka esmu kaut ko sasniegjis. Bērni redz, kā mēs darbojamies, un tas arī ir ieguvums, jo viņi saprot, kā nauda tiek nopelnīta. Ārzmēs ir būts, bet nekur nav tā kā mājās, jo te ir vislabāk.”

Anna Bivbāne
Mārtiņa Heidemaņa arhīva
un autores foto

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Sandra Vilsons.

Risinājumu gaidām līdz 27. martam.

Horizontāli: 7. Atturīgs, vēss. 8. Filma vai grāmata, kuras sižetam piemīt aizvien pieaugošs sasprindzinājums. 10. Medicīnas nozare, kas pēti mutes dobuma orgānu, žokļa un sejas slimības, to izcelsmi, ārstēšanu un profilaksi. 13. Plēsēju kārtas sermuļu dzimtas dzīvnieks, kas dzīvo ūdenstilpju krastos. 14. Lokans, vijīgs, harmonisks. 15. Dabūt (ko) savā īpašumā. 18. Sūreņu dzimtas ģints daudzgadīgs ēdams lakstaugs. 21. Stingras, asas, bez maiguma. 22. Skotu izcelsmes angļu dzejnieks (1788–1824). 23. Patvaļīga, nežēlīga, varmācīga izturēšanās attiecībā pret citiem cilvēkiem. 24. Sprāgstvielu lādiņi, ko izmanto signalizēšanai, arī spridzināšanai. 27. Garīgi satricinājumi, spēcīgi emocionāli pārdzīvojumi. 29. Vienai ēdienreizei vienam cilvēkam paredzēts ēdiena daudzums. 30. Ciets minerāls, kristālisks oglekļa paveids. 33. No cirsts neliels zaļojošs lapu koks vai zars telpu rotāšanai. 34. Valsts, iestādes vai organizācijas pilnvarotās pārstāves. 35. Augstlēkšanas stils, kurā sportists latīņu pārvar atmuguriski. 38. Speciāli iekārtotas telpas zinātniskiem pētījumiem. 39. Šķidruma skābuma pakāpe. 40. Sporta veids – braukšana ar speciālām kamaniņām.

Vertikāli: 1. Vēstures palīgnzare, kas pēti ģerboņus. 2. Dokuments, kas apliecina maksājuma saņemšanu. 3. Kādas darbības vai norises rosinātājs, veicinātājs. 4. Postošu notikumu, apstākļu, arī lielu nelaimību kopums, to ietekme. 5. Vanagu dzimtas vidēji liels putns ar platiem spārniem un garu, galā šķeltu asti. 6. Ārstniecības augu izvilcumi spirtā vai ūdenī. 9. Smaga, bieza auduma aizkars durvīm, nišām. 11. Process, kurā tiek iesaistīta visa pasaule. 12. Cienīgs, iespaidīgs, tāds, ar ko izceļas. 16. Zinātnisks vai tehnisks jaunums. 17. Glezniecības tehnika. 19. Derīgo izrakteņu ieguves vieta. 20. Iekārtas radioviļņu izstarošanai vai uztveršanai. 25. Līdzīgs, bet mazvērtīgāks aizstājējs. 26. Iecietība pret citu uzskatiem. 28. Ierīce vilciena apturēšanai ārkārtējos gadījumos. 31. Ķīmijas laboratorijas trauks. 32. Sirpjveida skrimslis ceļa ločītavā. 36. Valsts Eiropā. 37. Virve, ar kuru uz kuģa paceļ buras, rājas.

Pareizā atbilde: MEISTARDARBS (izcils mākslas darbs).

Atbildes

Horizontāli: 1. Klasers. 6. *Delfi*. 9. Kūdra. 11. Kapibara. 12. Bailes. 13. Lupatas. 15. Mitra. 16. Saite. 18. Raganas. 21. Ardenis. 23. Kosas. 25. Liras. 26. Stabs. 28. Lustras. 29. Kastaņa. 31. Pāris. 34. Lauks. 35. Velnala. 38. Iesilt. 39. Artemīda. 40. Arklis. 41. Ostas. 42. Skrejas.

Vertikāli: 2. Lipīdi. 3. Sabile. 4. Skara. 5. Adīšana. 6. Daba. 7. *Falstafs*. 8. Skops. 10. Aslapes. 14. Pārslas. 15. Maskas. 17. Aurēt. 19. Garda. 20. Neslava. 22. Naskas. 24. Akači. 26. Stallis. 27. Alauksts. 30. Trepaks. 31. Pakete. 32. Rutīna. 33. Sīkas. 36. Neass. 37. Otas.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalbe, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Velta Višņevska, Ojārs Silkans, Alma Bredovska.

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuli kastītē.

Marta uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu Akcent's.

MANA AIZRAUŠANĀS

Ukulele – Havaju ģitāra

Skrundeniece Undīne Rolava pašreiz Lielbritānijas pilsētā Trovbridžā iepazīst angļu kultūru un dabu, smeļ, ka šī zeme neaprobežojas ar šampinjonu vai zemeņu fabrikām, jo ir bagātīga un interesanta, bet pašmācībā Undīne apgūst ukuleles spēli.

„Tā kā esmu ārzemēs un klavieres koferi nevarēju ielikt, meklēju instrumentu, ko viegli apgūt un pārvietot. Tā nonācu pie ukuleles.”

Profesionāli viņa neprotot spēlēt nevienu instrumentu, bet pamata prasmes apguvusi klavierespēlē: „Nedaudz esmu pieskārusies ģitārai un kontrabasam, bet to nesauktu par prasmi spēlēt – drīzāk par nojausmu, kā to dara citi. Esmu absolvējusi mūzikas vidusskolu un mūzikā turpinu darboties, taču mērķis nav iemācīties konkrētas dziesmas, bet gan instrumentu apgūt tā, lai spētu nospēlēt dziesmu pavadījumu. Šobrīd pazīstu akordus, un, ja patrenētos, iesācēja līmenī varētu nospēlēt jebkuru dziesmu. Man patīk, ka instruments ir parocīgs pārvietošanai. Noteikti turpināšu to apgūt.”

AR INSTRUMENTU JĀAPROD

„Ukulele jeb Havaju ģitāra ir strinkšķināmais stīgu instruments, ko spēlē ar pirkstiem vai mediatoru. Tā ir maza, ar četrām stīgām, un tai ir četri izmēri: soprāna, koncerta, tenora un baritona.

„Man patīk, ka šis instruments ir parocīgs pārvietošanai. Noteikti turpināšu to apgūt.”

Tā radīta 19. gadsimtā, un havajiešu kultūrā tai ir liela nozīme. Pēdējos gados tā kļuvusi populāra visā pasaulē. Es to sāku apgūt pagājušogad.” Undīne stāsta: lai cik dīvaini neliktos, ilgākais laiks pagāja, kamēr rokas pierada, kā ērtāk to turēt un spēlēt: „Pārējais likās samērā viegli, bet tāpēc, ka ar mūziku nodarbojos ikdienā un man ir teorētiskas zināšanas. Viss atkarīgs no tā, kādam nolūkam ukulele nepieciešama un cik daudz katrs vēlas maksāt. Izpētīju informāciju internetā, izvērtēju savas iespējas un devos uz tuvāko mūzikas veikalu. Tur mani gaidīja tāda ukulele, kādu biju iztēlojusies. Iegādājos tenora jeb otru lielāko. Tā skan pilnīgāk par soprāna ukuleli. Tā kā ģitāru spēlēt nemāku, meklēju tās skaņai visradniecīgāko.”

JĀVELTA LAIKS

„Ja zināšanu nav, es ieteiktu apmeklēt privātsiņas, lai pedagogs parādītu, kā pareizi turēt rokas, iepazīstinātu ar pamata prasmēm. Manuprāt, tas attiecas uz jebkuru instrumentu, kuru kāds vēlas apgūt. Arī internetā ir daudz informācijas par uzbūvi un dažādu spēlēšanas tehniku. Tomēr beigās viss atkarīgs no mums pašiem, cik daudz

Skrundeniece Undīne Rolava ikdienas steigā atrod laiku, lai apgūtu mazo stīgu instrumentu – ukuleli.

enerģijas un laika esam gatavi veltīt un ar kādu nolūku vēlamies mācīties.”

Pret instrumentu jāizturas saudzīgi: „Tiem nepatīk krasa temperatūras maiņa. Es ieteiktu uzreiz iegādāties tam paredzēto somu, kas pasargās pārvietojot. Apkope ir laba lieta, bet es iesaku regulāri spēlēt, jo tad instruments skanēs vislabāk.”

VĒL VIENA VALODA

„Instruments dod vairāk, nekā no sākuma varētu šķist. Pieņemsim, ka mūzika ir pasaule un instrumenti ir valodas. Jebkurš, kuru apgūstam, paver lielāku iespēju mūzikā izteikties. Ir vieglāk saprasties ar citiem, kuri tos spēlē; rakstot aranžijas vai kompozīcijas, kurās ir vajadzīgs šis instruments, saprotu tā spējas. Ukulele jau ilgāku laiku ir izplatīta starp jauniešiem un citiem populārās mūzikas cienītājiem.”

Undīne uzskata, ka ir svarīgi bērnu iepazīstināt ar dažādiem instrumentiem un mūziku: „Ja bērns izrāda interesi, vajag piedāvāt kādu apgūt. Savukārt, ja bērns tas neinteresē, nevajadzētu viņu piespiest. Vecākiem ir tieksme bērniem likt kādu instrumentu apgūt tikai tāpēc, ka jaunībā viņi paši to vēlējās, bet es neieteiktu tā rīkoties. Pasaulē jau pietiek tādu cilvēku, kuri nav savā īstajā vietā un dara to, kas pašiem nepatīk.”

Anna Bivbāne
Undīnes Rolavas arhīva foto

VALODNIEKS

Kurzemnieka konkursā tiek publicēti izteicieni un jēdzieni. Precīzāko skaidrojumu autori (var pievienot arī piemēru pilnā teikumā) ik pēc trim mēnešiem saņems balviņu.

Ko nozīmē teiciens krist labā zemē?

Atbildes līdz 27. marta 12.00 sūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv.

Konkursu atbalsta Micrec.lv

Atbilde.

Ingars Neimanis skaidro: „*Klīstošais holandiešis* fokolā apzīmē spoku kuģi, kas nolādēti klejot pa septiņām jūrām. Šī teiciena izcelsme nav skaidra. Vieni domā, ka pamatā tam ir nīderlandiešu leģenda par kādu jūrnīeku, kurš apzvērējies apiet apkārt ragam, lai arī tas viņam paņemtu mūžību. Par savu lepnumu viņš tika nolemts mūžīgi kuģot pa bangojošu jūru un nekad nepienākt krastā. Citi domā, ka pamatā ir angļu rakstnieka Edvarda Ficbola luga *Klīstošais holandiešis* (1826) un Frederika Meriata romāns *Spoku kuģis* (1837). Par vienu no *Klīstošā holandieša* kapteiņa prototipiem mēdz uzskatīt 17. gadsimta holandiešu jūrasbraucēju Bernardu Foki, kura kuģi tik ātri pārvāra attālumu no Holandes līdz Javai, ka tika uzskatīts – viņam ir līgums ar velnu. Pēc leģendas motīviem radīti daudzi nozīmīgi darbi, no kuriem visslavenākā ir Riharda Vāgnera opera *Klīstošais holandiešis*. 1918. gadā tieši ar tās iestudējumu diriģenta Teodora Reitera vadībā darbību sāka jaundibinātā Latvju operas trupa. Bet mēs ar šo jēdzienu apzīmējam cilvēku, kurš nespēj paveikt nodomāto, iecerēto.” Arī Anita Eglīte raksta, ka teiciens *klīstošais holandiešis* radies no viduslaiku leģendas par kapteini, kurš zvērējās vētrā apbraukt zemesragu, lai arī tas viņam maksātu dzīvību.

VĒSTURE

Nīkrāce cauri gadsimtiem

Vadzis lūzis

1997. gadā sācies konflikts starp Nīkrāces pagasta padomi un pamatskolas direktori Āriju Liepu.

Iemesls: direktores vīrs, fizikultūras skolotājs Valdis Liepa stundu laikā bieži esot bijis iereibis. Deputāti un daļa vecāku direktorei pārmeta neiejaukšanos, un 21. oktobrī pagasta padome viņu atstādīnāja no amata. Ā.Liepa tomēr turpināja pienākumus pildīt. Vecāku komiteja nebija apmierināta, un pagasta padomes priekšsēdētājs Mārcis Jaunarājs no lemtā atkāpties negrasiņās.

DOMAS ATŠKIRAS

Līvija Ancāne, 4. un 9. klases skolēnu māmiņa, vecāku komitejas pārstāve: „Problēmas skolā ir, un šķiet, ka direktorei ir grūti tieši šajos laikos... Man liekas, ka viņa – apzināti vai ne – izvairījās veidot veselīgu opozīciju. Es nezinu, kas izstrādā pienākumus skolotājiem, direktoram, bet, par izpildi runājot, sanāk kašķēties. Izskatās, ka saimnieciskajās lietās direktore dara daudz vairāk, atstājot novār-

tā mācību procesu. Vienkāršāk ir nopirkt vešas pulveri un prasīt apkopējam, kādēļ tas iztērēts pārāk ātri, nevis apsēsties ar skolotāju un pārrunāt, kāpēc priekšmetā daudz nesekmīgo. Viņa nespēj cilvēkiem uzticēties. Skola ir izkritusi no sabiedrības aprites. Ir tādi skolotāji, kuri ar sabiedrību kontaktējas visādi, bet šīs baltās, gaišās ēkas direktore to nevēlas.

Viņas atlaišana visas problēmas neatrisinās. Barjera, kas izveidojusies starp sabiedrību, direktori un skolu, nezudīs. Šīs problēmas iepriekš netika apspriestas. Ja tās sāktu risināt, iespējams, varētu atrisināt tā, lai direktore amatā paliek. Mans mērķis nav direktori noņemt, ja cilvēks spēj mainīties, bet viņas gados tas šķiet neiespējami, un tādā gadījumā cilvēkam sevi jālauž. Vislielākā problēma ir dziļvesbiedrs, kas direktori tajā bedrē ievilcis. Prasības pret viņu ir zemas, arī no pārējiem nevar daudz prasīt – uz neizdarībām jāpiemiedz acis. Šādi jautājumi vecākus ir uztraukuši jau pie citām varām arī. Šī ir vienīgā pagasta vara, kas ieklausījusies tajā, ko runā tur, lejā. Pie šīs varas vadzis ir lūzis.”

Vecāku komitejas pārstāve, triju bērnu māmiņa Daina Kokmane: „Tas, ka skolotājs Liepa saņēmis sodu un brīdinājumu par alkohola lietošanu, būtu nemaina. Līdzīga situācija skolā ir vismaz deviņus gadus. Sākumā saviem bērniem, kuri, mājās pārnākot, stāstīja, ka skolotājs stundā bijis dzēris, teicu, ka tā nevar būt.”

Daiga Brūvere, krievu valodas skolotāja, arodbiedrības komitejas priekšsēde: „Tas bija briesmīgi, kā viss mums tika pasniegts. Uz skolu atnāca Jaunarāja kungs un paziņoja, ka direktore tiek atstādīnāta. Pēc dažām dienām – raksts avīzē, un skolotāju vēlme strādāt pilnīgi nosista. Iznāca skolas netīrās vešas mazgāšana ārpusē. Ir direktorei savi trūkumi, ir gaišās puses. Ir bijis tā, ka strīdu dēļ nav gribējies nākt uz darbu. Galvenokārt strīdi sanāca skolotāja Liepas dēļ. Varbūt visam kolektīvam vajadzēja direktorei teikt, ka nevar skolotājs staigāt apkārt dzerdams. Bet pret veidu, kā tas tiek darīts, es protestēju. Nav direktorei neviena rājiena, neviena aizrādījuma.”

Mūzikas skolotājs Guntis Mastats-Matsons: „Katram cilvē-

kam ir savas rakstura iezīmes, un tādi mēs esam, tādus mūs vajadzētu pieņemt vecākiem, kolēģiem. Ja radās kāda jauna ideja, vajadzēja ar kolektīvu vairāk apspriesties. Ja tā nav, nevajag uzreiz no mušas taisīt ziloni. Pagasta priekšsēdētājs rīkojās neētiski.”

Skola dzīvo tālāk

1998. gada 13. jūnijā jaunajā Nīkrāces pamatskolā pirmais izlaidums – to pabeidz 13 skolēni.

1998./1999. mācību gadā 1. klasē mācās 11 skolēni. Skolotāju sastāvā notikušas izmaiņas. Par sporta skolotāju un 5. klases audzinātāju sāk strādāt Aivars Lenbergs, kurš mācās Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā. Iepriekšējais šī priekšmeta skolotājs Valdis Liepa dodas pensijā, skolā nostrādājis gandrīz 35 gadus.

TV SPĒLE LEGOMĀNIJA

1998. gadā Nīkrāces pamatskolā priecīgs notikums – pēc sekmīga mājasdarba izpildes 4. klases komanda uzaicināta uz TV spēli *Legomānija*, kas filmēta Rīgā, Zaķusalas 1. studijā. Sagatavoties palīdz skolotājas Dzintra Liekmane

un Ilona Rītiņa.

21. novembrī uz Rīgu dodas komanda, kurā startē Zane Liekmane, Evita Tomanoviča, Elvijs Graumanis, Jānis Rozenbergs un Edgars Preikšis. Atbalstīt brauc 40 līdzjutēji. Braucienu sponsorē z/s *Lankalni* īpašnieks Juris Jaunzems. Ar transportu nodrošina pagasta pašvaldība. Nīkrācnieki sacenšas ar Cēsu rajona Remtes internātskolas 4. klases komandu. Cīņa ir spraiga, bet Nīkrāce uzvar ar rezultātu 7:3. Arī līdzjutēji gatavojušies atbalstīt savu komandu, par to saņemot pārsteiguma balvas no *Lego*. Puse Nīkrāces skolēnu pēc tam raksta ar *Lego* pildspalvām un sporta tērpus nēsā *Lego* maiņos. Sacensības var vērot TV ekrānos.

Lūk, ko par spēli rakstījusi tās dalībniece Z.Liekmane: „Kad ieskrējām studijā, līdzjutēji sāka kliegt tik skaļi, ka mums gandrīz aizkrita ausis ciet. Režisors pasmējās un noteica, ka, spriežot pēc līdzjutēju aktivitātes, nīkrācniekiem ir jāuzvar. Cīņājamies un beidzot arī uzvarējam. Prieks bija liels. Balvā saņēmām lielos *Lego* komplektus ar 6979 kauliņiem.”

PIRMS 20 GADIEM UN TAGAD

Gadskārta martā, svinības maijā

„Toreiz bija labāk: cilvēki atsaucīgāki un draudzīgāki,” par laiku pirms 20 gadiem atzīst Kuldīgas daudz bērnu ģimeņu biedrības *Šūpulītis* vadītāja Argita Zundovska-Mediņa. Šogad organizācijai jau 25. gadadiena.

Tolaik *Kurzemnieks* rakstīja, ka biedrības piektajā gadskārtā sarīkota diskotēka bērniem, balle pieaugušajiem, bijuši konkursi un dažnedažādi priekšnesumi, ieradusies viesi no Rīgas un Liepājas daudz bērnu ģimeņu biedrībām.

Biedrība dibināta 1994. gada 8. martā, sākumā to vadīja Inita Leismane, bet 22 gadus – A.Zundovska-Mediņa. Laikā, kad visām biedrībām obligāti bija jāpārreģistrējas, nosaukums papildināts ar vārdu *Šūpulītis*.

Kavējoties atmiņās, vadītāja stāsta: „Tolaik cilvēki bija saliedētāki, atsaucīgāki. Tas bija laiks, kad valstī likvidējās darbavietas, mainījās nauda. Daudziem problēmas bija līdzīgas, un tas vienoja. Ģimenēm grībējās satikties. Rīkojām dažā-

dus pasākumus, braucām ekskursijās. Noslēdzām līgumu ar toreizējo pilsētas mēru Artūru Lieģi, ka ēku Vienības ielā biedrība varēs izmantot 99 gadus. Mobilie telefoni tikai sāka parādīties. Ja biedrībai bija kas atvests, gājām pie ģimenēm un individuāli ziņojām, lai nāk, piemēram, pēc humānās palīdzības. Bija tiešais kontakts. Tagad tā vairs nav: cits laikmets, citas prioritātes. Ir internets, mobilie telefoni. Arī biedrī-

bai sociālajos tīklos, piemēram, portālā *Draugiem.lv*, ir domubiedru grupa.

Tagad daudz bērnu ģimenēm nāk pretī: ir atlaides maksai par elektroenerģiju, par sabiedrisko transportu un daudz citu privilēģiju. Kuldīgā brīvpusdienas ir visiem bērniem.

P a s ā k u m u s rīkojam maz, jo zinām, ka nebūs, k a s

nāk. Tāda pati situācija bija tad, kad braucām uz hokeja spēli, teātra izrādi, biedrību salidojumu Polijā, – nevarējām autobusu piepildīt.” Vadītāja pārliecinājusies, ka tāda problēma ir visām daudz bērnu ģimeņu biedrībām Latvijā. „Meklēju kādu savā vietā – vēlos šo amatu atstāt, jo ģimenē man ir vairs tikai viens nepilngadīgs bērns. Taču nav,

kas nāk.”

Uz jautājumu, kā biedrība nosvinējusi 25. gadskārtu, vadītāja atbild: „Svinības vēl nav bijušas – neliels pasākums būs 11. maijā. Visu iecerēto negribas atklāt, bet pasākuma galvenā doma ir salidojums, kurā satiktos vecie un jaunie biedrības biedri.”

„Pirms 20 gadiem Kuldīgas daudz bērnu ģimeņu biedrībā bija vairāk nekā 100 ģimeņu, tagad – nedaudz pāri par 40,” saka *Šūpulīša* vadītāja Argita Zundovska-Mediņa.

Inta Jansone Lailas Liepiņas foto

KULDĪGAS AVĪZĒS

Kupli apmeklētās izstādes un muzejs Kuldīgā

Kuldīgas muzeju apskatīja archeologs Karnups, kurš lasīja kultūras nedēļas noslēguma referātu sadraudzīgā biedrībā. Par Kuldīgas muzeja savāko senlietu krājumu viņš izteicās atzinīgi, atzīmējot, ka dažas lietas, kā, piemēram, Kuldīgas novada sagša, te atrodama vienīgā eksmplārā Latvijas muzeju krājumos. Pilsētas galvas A.Vaidzības un muzeja pārstāvja H.Celmiņa pavadībā viesis izbrauca arī uz Vekuldīgu, kur apskatīja Kuldīgas pilskalnu.

Jaunais Kurzemnieks pirms 80 gadiem

Par kolektīvo saimniecību telefonizēšanu

Lai atvieglotu iespēju kolektīvajām saimniecībām ērti sazināties ar iestādēm un uzņēmumiem, visām telefonu ierīkošanā dotas zināmas priekšrocības. Pašreiz ir visizdevīgākais laiks telefonu līniju iekārtošanai, jo pavasarī, sākoties telegrafa un telefonu līniju remontdarbu sezonai, sakaru līniju tehniskie darbinieki nespēs laikā veikt kolchozu masveidīgu telefonizēšanu. Telefonu līniju ierīkošanai nepieciešamie stabili kolektīvajām saimniecībām jātagadā pašu spēkiem un līdzekļiem, kā arī jānodrošina vajadzīgais darba spēks pie līniju izbūves.

Padomju Kuldīga pirms 70 gadiem

Zaļā gaisma bioloģiskajiem un kooperācijai

Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācijas (LBLA) konferencē *Kopējā lauksaimniecības politika pēc 2020. gada* uzsvēta videi labvēlīgas saimniekošanas un kooperācijas nozīme.

Vide kā mēraukla

Konferences dalībnieki sprieda, ka turpmāk vides jautājumi būs nozares attīstības mēraukla un ka lauksaimniekiem arvien vairāk vajadzēs saimniekot tālredzīgi.

NO SENČIEM – NĀKOTNEI

„Lai mēs spētu no senčiem saņemto vides kvalitāti saglabāt un nodot nākamajām paaudzēm, vajadzīgi tādi bioloģiskās produkcijas ražotāji, kuri ne tikai strādā mazajā Latvijas tirgū, bet arī skatās uz Eiropas un pasaules tirgu,” teica zemkopības ministrs Kaspars Gerhards. „Saskaramies ar klimata izmaiņām, par kurām runā gan zinātnieki, gan politiķi. Lauksaimnieki ir dabai vistuvāk

un vislabāk redz, kā procesi tajā mainās. Latvijā bieži vien par maz novērtējam to, ko mums dod tīra vide.”

TAISNĪGA POLITIKA

Šis gads mūsu zemniekiem ir ļoti svarīgs, lai pamatotu Latvijas nostāju un panāktu to, ka Eiropas kopējā lauksaimniecības politika (KLP) ir vienāda un taisnīga pret visām dalībvalstīm. Līdz ar to sagaidāms, ka daļa tradicionālo saimniecību izvēlēsies iegūt bioloģisko sertifikātu. Tas izriet no prasībām, kas stāsies spēkā līdz ar jauno KLP pēc 2020. gada. Topošajā stratēģijā īpaši nozīmīgi temati ir klimata pārmaiņas un vides aizsardzība. Līdz gada be-

gām Latvijai jāizstrādā savs KLP redzējums, kurā jānosauca mūsu valsts specifiskās vajadzības.

ZEMKOPJI NOVECO

Pēc ministra teiktā, nozarei jā-rēķinās ar nostādni, ka 40% no lauksaimniecības finansējuma būs jāatvēl vides problēmu novēršanai. Viena no prioritātēm, par ko iestājas Zemkopības ministrija, ir bioloģiskās produkcijas priekšrocības valsts un pašvaldību iestāžu ēdināšanas iepirkumos. Tāpat vairāk jāatbalsta tādu kultūru audzēšana, kas laukos veicina nodarbinātību, jo zemkopji strauji noveco. „Bez stabilas un plaukstošas lauksaimnieku grupas, tostarp ģimenes

saimniecībām, sabiedrība būs nestabila un trausla, valsts nākotne būs apdraudēta,” tā K.Gerhards.

DABU NEINTERESĒ DOKUMENTI

Savukārt LBLA valdes priekšsēdis Gustavs Norkārklis uzsvēra, ka pienācis laiks mainīties pašiem, nevis gaidīt, kad vides aizsardzībā kāds uzspiedīs noteiktu rīcību, jo dabu neinteresē KLP dokumenti vai subsīdiju miljoni – tā vienkārši dara savu darbu.

Pēc asociācijas datiem, bioloģiskā lauksaimniecība attīstās, pieaugot arī sertificētai pārtikai tirdzniecībā. Tuvākajos gados šādas produkcijas pārstrādē sagaidāma strauja izaugsme. Piemēram, *Tu-*

kuma piens gatavojas palielināt bioloģiskā piena pārstrādi un eksportu, *Dobeles dzirnavnieks* grasās būvēt jaunu rūpnīcu. Tāpat vērienīgi plāni ir lielākajam bioloģiskās kartupeļu cietes ražotājam *Aloja Starkelsen*.

Pārstrādes attīstība ir vēl viens arguments, lai bioloģisko saimniecību pulkam pievienotos tās spēcīgās, kas līdz šim strādāja intensīvi. Tāda interese jau ir, līdz ar to sagaidāms, ka arī starp bioloģiskajiem audzētājiem pieaugs konkurence. Tā kā G.Norkārklis darbojas arī Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejā, viņš norādīja, ka jādomā, kā atbalsta saņemšanā mazināt reģionālo nevienlīdzību.

KAS IR ĪSTENS LAUKSAIMNIEKS

Konferencē izskanēja tas, ka **Briselē radīts jauns termins īstens lauksaimnieks, lai izveidotu sistēmu, kā ar maksājumiem stimulēt tos zemniekus, kuri respektē dabas un līdz ar to arī sabiedrības intereses.**

NO SĀKUMA LĪDZ GALAM

„Manuprāt, īstens lauksaimnieks ir tas, kurš bioloģiski saimnieko no paša sākuma līdz pat produktiem, ko tas piedāvā tirgum,” saka Kuldiģas novada SIA *Lāses AM* saimniece Dace Meldere. „*Dīvāna zemnieks* noteikti nav īstens lauksaimnieks. Tā kā drīz sāksies jauns kopējās lauksaimniecības plānošanas periods, ikvienam svarīgi, ko nākotne nesīs. Kādi būs maksājumi – samazināsies vai palielināsies? Kam būs izdevīgāki nosacījumi: audzētājiem, pārstrādātājiem, tiem zemes īpašniekiem, kuri neko neražo? Latvijā *dīvāna zemnieku* vēl ir diezgan daudz.”

VIENS NAV SPĒLĒTĀJS

Lāsēm AM Rumbas pagastā ir tīršķirnes gaļas liellopu saimniecība *Kolumbi*, kā arī kautuve un veikals. Uzņēmums ar bioloģiskām metodēm strādā jau gandrīz 15 gadu, bet asociācijas biedru pulkam pievienojies nesen. „Strādājot pēc tīrākās sirdsapziņas, nav grūti

būt bioloģiskajiem,” tā D.Meldere. „Taču bioloģiskajā lauksaimniecībā atšķirībā no konvencionālās vairāk jāiegulda. Tad jārunā par to, vai mūsu patērētājs to novērtē un ir gatavs pirkt tīro produkciju, kas maksā dārgāk. Diemžēl mēs nemākam kooperēties un tāpēc nevaram Latvijas tirgu iekarot. Viens nav spēlētājs – lielo pieprasījumu

**Zemkopības ministrs:
„Latvijā bieži vien par maz novērtējam to, ko mums dod tīra vide.”**

nevar nodrošināt. Bet kooperācija ir mūsu attīstība. Tā ir ļoti svarīga, lai ar bioloģisko produkciju tirgū konkurētu, ieietu veikalu tīklā. Tāpēc saimniecības cenšas pieaugt, kļūt spēcīgākas, lai izdzīvotu. Bet mazās vienas to nevar, vismaz ne gaļas lopkopībā.”

VESELĪGA PĀRTIKA BĒRNIEM

„Ceru, ka ar laiku arī latvieši iemācīsies sadarboties kā, piemēram, vācieši,” turpina uzņēmēja. „Vācijā ir liels kooperatīvs, kas no daudziem bioloģiskajiem zemniekiem, tostarp mazajiem, iepērk dažādus produktus, pārstrādā vai

Bioloģiski iegūtas gaļas apjoms Latvijā pakāpeniski palielinās un arvien vairāk pieaug liellopu, kā arī aitas gaļas īpatsvars. Ar šādām metodēm izaudzēt lopus nav grūti, diemžēl mūsu zemnieki vēl nav iemācījušies kooperēties, tāpēc netiek vietējā tirgū un veikalos tīklā.

svaigā veidā piegādā bērnuudzīem, skolām. Tur jau no mazotnes tiek mācīts un praksē parādīts, cik

„Briselē tiek domāts par atbalstu patiesiem zemes kopējiem.”

tāda produkcija veselīga. Līdz ar to bioloģiskās produkcijas patēriņš ir ļoti liels. Valdība to veicina ar dažādiem finanšu instrumentiem. Mums zaļais iepirkums vēl ir vājš.”

CERĪBA BEZ PĀRLIECĪBAS

Arī Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācijas Liepājas nodaļas vadītāja Silvija Penkule, kura savā piemājas saimniecībā audzē ap 70 gaļas lopu, atzīst, ka izpildīt bioloģiskās prasības nav grūti. Kaimiņos lielāki ganāmpulki ir gan meitai, gan dēlam, un izveidojies tāds kā ģimenes kooperatīvs. Viņasprāt, tāda saimniekošana kļūst arvien populārāka.

S.Penkule ir bioloģiskā zemniece kopš 2005. gada, un nekad nav prātā nācis mest plinti krūmos.

Gaļas audzētājiem visas prasības ir vieglāk izpildīt nekā, piemēram, graudkopjiem, kam vairāk jācinās ar laika apstākļiem. Problēmas rada realizācija: „Gaļas nozarē kooperācija ir ļoti smaga tēma. Varbūt vainīga bēdīgā pieredze – kooperatīvi vairākas reizes dibināti un pajukuši. Šobrīd neredzu, kā panākt tādu kooperāciju kā citās valstīs. Mūsu lauksaimnieki viens otram ļoti neuzticas.

„Varbūt vainīga bēdīgā pieredze – kooperatīvi vairākas reizes dibināti un pajukuši.”

Otra lieta – zemā iepirkuma cena Latvijā. Eksportam vajadzīgs daudzums, tāpēc arvien vairāk zemnieku lopus nodod izsoļu namam, lielus neizaudzējot, jo ar pašreizējo cenu tas neatmaksājas. Nozarē sāk ienākt jaunie ar jaunu domāšanu – varbūt kaut kas mainīsies.

Konferencē dzirdēju, ko teica asociācijas vadība un zemkopības ministrs. Īstas pārliecības par pārmaiņām vēl nav, jo ir tikai vīzija par kopējo politiku, kurā katrs velk uz savu pusi.”

Jābrauc diskutēt

27. martā 11.00 Talsu tautas namā (Lielajā ielā 19/21) Kurzemes lauksaimnieki, uzņēmēji un citi iedzīvotāji aicināti uz konferenci *Stipri reģioni, stipra valsts*.

To rīko Zemkopības ministrija (ZM) un Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC). Pasākums plānots kā diskusija par lauku attīstības prioritātēm, kuras savā valstī

var noteikt bez Eiropas regulām. Rīkotāji vēlas dzirdēt iedzīvotāju viedokli, lai lēmumi, tostarp normatīvie akti, tiktu veidoti pēc nozares vajadzībām. Turklāt top jaunā lauku attīstības programma

2021.–2027. gadam, kurā jāietver efektīvāka un konkurētspējīgāka saimniekošana, kā arī paaudžu nomaiņa.

Sarunās piedalīsies zemkopības ministrs Kaspars Gerhards, kā

arī ZM, Lauku atbalsta dienesta un LLKC eksperti. Dalība bezmaksas. Tiesraide būs internetā: www.facebook.com/LLKC. Konferences šopavasara notiks arī Latgalē, Vidzemē un Zemgalē.

Daina Tāfelberga, arhīva foto

PĀRDOD

Veikalā *Dagus*, Liepājas ielā 51, Kuldīgā, apjomīgas sieviešu **VIRŠJAKAS, KLEITAS, BIKSES, APAVUS. SE-GAS.**

Traktora **PIEKABI 2PTS – 4M**, 1990. Tālr. 26498572.

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, iebūvējamus skapjus, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Plašs žaļūziju piedāvājums. Mucenieku iela 25, tālr. 28448638, Gravas iela 1 (*Elvi*), tālr. 28378818.

Sertificētu **KARTUPEĻU** sēklu B (k) Nīcas novadā. Cena 0,40+PVN. Tālr. 29432458.

Sēklas un lopbarības **KARTUPEĻUS** ar piegādi. Liela izvēle. Tālr. 26087990.

Pārdod broilera un dējējvistu **CĀLIŠUS**. Zvaniet un vienosimies. Iespējama piegāde. Tālr. 26784470.

Bērza **MALKU** maisos. Tālr. 26544462.

Skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 27885688.

Ar piegādi pārdod visu veidu **MALKU**. Tālr. 29249578.

Jauktu, skaldītu **MALKU**, arī katliem. Krava no 130 eiro. Tālr. 28356979.

Sausu, svaigu **MALKU**. Tālr. 29254530.

TRŪDZEMI, kūtsmēsļus, kūdru, mulču. Tālr. 29560885.

VIEGLATLĒTIKA**No Igaunijas ar medaļu birumu**

Kuldīgas novada sporta skolas audzēkņi U14 un U16 grupā guvuši labus panākumus Igaunijas pilsētas Veru sporta skolas kausa izcīņā.

U14 grupā līderis tāllēkšanā (5,28m) un 200 m skrējienā (26,95) bija Aleksis Gailītis, viņam arī 2. vieta 60 m/b (9,35). Augstlēkšanā 3. vieta Aleksandram Vaskopam (1,45 m), bet 4. vieta Aleksim Prūsīm (1,40 m), viņam arī 7. vieta lodes grūšanā (7,38 m). 60 m/b Annija Roze – ceturtā (10,17), A.Vaskops – devītais (10,81). Alisei Aleksai Vītolai 6. vieta augstlēkšanā (1,35 m). Danai Avdjukēvičai 8. vieta 200 m (30,47).

U16 grupā Janitai Antipinai 2. vieta 60 m/b (9,43), Annai Āboliņai 2. vieta augstlēkšanā (1,60 m) un 5. vieta lodes grūšanā (9,52 m). Kristīne Dubure bija sestā 60 m (8,47) un astotā 200 m (28,55). Matīsam Grīniņam 5. vieta 800 m (2:27,02), Ivaram Milleram 7. vieta 60 m (8,01).

Inta Jansone

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 25669128.

TRAKTORUS, PIEKABES, lauksaimniecības **INVENTĀRU**. Tālr. 26104984.

Craftwood **PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena no 1000 līdz 10000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Valinda* – **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

RAGUS. Tālr. 22048516.

W
SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsma atlikumus,
šķeldojamu materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

DAŽĀDI

KULDĪGAS AUTOSKOLA aicina pieteikties 95. koda, kā arī A, B, BE, C, CE autovadītāju kursiem Kuldīgā. Sīkāka informācija pa tālr. 29491388, 29182826.

MODRA AUTOSKOLA rīko A, B, BE, C, CE, D, 95. koda (26.03.) kursus Pētera ielā 5, Kuldīgā. Tālr. 26120089.

Uzņēmums veic visu veidu **CELTNIECĪBAS DARBUS**. Tālr. 25202997.

Visa par reklāmu
Kurzemniekā!
Tālrunis 63324881.

SIA **LATEIRA**

**pērk CIRSMAS,
MEŽA ĪPAŠUMUS.**

- Palīdz noformēt dokumentus,
 - veic cirsmu iestigošanu, dastošanu, novērtēšanu.
- Tālr. 63428509, 27020562,
29997742, fakss 63428523,
e-pasts: info@lateira.lv.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APĀUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērk zarus šķeldošanai un cirsma izstrādei. Tālr. 29150380, 26458900.

Tīrām **AKAS**. Tālr. 27448331.

Veicam augļu koku **VAINAGU VEIDOŠANU**. Tālr. 26171160.

VAJADŽĪGI

SIA *Bērzi plus* (41202008941) piedāvā darbu **VIRPOTĀJAM-METINĀTĀJAM**. Alga, sākot no 1100 eiro. Tālr. 29153902.

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā:
inta.jansone@kurzemnieks.lv!

SIA "Cēsu gaļas kombināts"
par augstām cenām iepērk
JAUNLOPUS un LIELLOPUS
26185703 • 25573447 • 29172343

LĪDZJŪTĪBA

*Gan zināju tās dieniņas,
Kad bij ieti darbiņā;
To dieniņu nezinašu,
Kad būs ieti aizsaulē.*

/T.d.z./

Izsakām līdzjūtību Mudītei Āboliņai, mūsu smiltainē pavadot.
Kuldīgas meliorācijas kolektīvs

Esī mūsdienīgs!
www.307.lv
Sludinājumus laikrakstā
Kurzemnieks
iesniedz ērti
no sava datora
307.lv

Saeima termiņu pagarina

Galīgajā lasījumā Saeima pieņēmusi grozījumus iedzīvotāju ienākuma nodokļa likumā, un tas nozīmē, ka 2018. un 2019. gada ienākumu deklarācijā aprēķināto nodokļa piemaksu varēs samaksāt līdz 2020. gada 1. decembrim.

Pagarinājums attiecas uz tiem, kuriem nodokļa piemaksa veidojas no diferencētā neapliekamā minimuma izmaiņām, arī mazo algu un autoratlīdzību saņēmējiem, ja tie negūst citus ienākumus, piemēram, no saimnieciskās darbības.

Saeima lēmusi, ka iedzīvotājiem, kuriem aprēķinātais nodoklis nepārsniedz vienu eiro, piemēram, ir 70 centi, valsts budžetā tas nebūs jāiemaksā. Likums grozīts tāpēc, ka daļai nodokļu maksātāju šogad un arī nākamgad var rasties grūtības

aprēķināto nodokli piemaksāt.

Kopš pērnā gada 1. janvāra minimālais mēneša neapliekamais minimums aizstāts ar Valsts ieņēmumu dienesta prognozēto mēneša neapliekamo minimumu.

Inta Jansone

Pagaidām augstākais Latvijā

Kuldīgas kultūras centra ansamblis *Karameles* Latvijas sieviešu vokālo ansambļu konkursa 1. kārtā Kurzemē ieguvis tik labu novērtējumu, ka pašlaik valstī tas ir visaugstākais.

Ansamblja vadītāja Agnese Čīče pastāstīja: lai tiktu uz finālu Mārupē 11. maijā, *Karameles* cīnījās vēl ar 16 ansambļiem no Piltenes, Stendes, Sabiles, Grobiņas, Kalvenes, Valdemārpils utt. „Cerējām, ka būs labi, bet nenojautām, ka vērtējums būs tik augsts. Jā, programmu bijām sagatavojušas interesantu un sarežģītu. Dziedājām divas dziesmas *a capella* un vienu ar muzikālu pavadījumu. Vienīgās ieguvinām augstāko pakāpi un 46,89 punktus,” priecājas vadītāja.

Konkursu rīko Latvijas Nacionālais kultūras centrs. 1. kārtā jau notikusi arī Rīgā, bet tajā nevienam kolektīvam netika piešķirta augstākā pakāpe. Tur augstākais vērtējums bijis 44,5 punkti. Konkursā Valkā 45,67 punktus ieguvis ansamblis *Melodija*, savukārt kolektīvam *Jūti* no Ķekavas – 46,44 punkti. Vēl paredzētas skates Ozolniekos un Riebiņu novada Siļukalna pagastā.

Inguna Spuleniece
Agnese Čīces arhīva foto

Kuldīgas ansamblis *Karameles* pēc uzstāšanās Talsu novada Laucienes atjaunotajā kultūras centrā: Laura Čakle, Raima Anna Strazdiņa, Estere Lakija Jansone, Zane Bērica, Estere Jēkabsona, Madara Orola, Beatrise Šmidberga, vadītāja Agnese Čīče un Marta Aleksa Sproģe.

VĀRDADIENAS

No 25. līdz 31. martam
 25. Māra (4392), Marita (1254), Mārīte (4279), Mare (65)
 26. Eiženija (39), Ženija (288)
 27. Gustavs (2885), Gusts (285), Tālriņš (10)
 28. Ginta (1561), Gunda (197), Gunta (5848)
 29. Agija (527), Aldonis (173)
 30. Igmārs (1), Ilgmārs (74), Nanija (70)
 31. Atvars (195), Gvido (1179)
Populārākie: Gunta un Gustavs.

Omītes noīsināts un spēcīgs

Māra Šlakorcina, skolotāja E. Vīgnera Kuldīgas mūzikas skolā:
 – Mamma gribēja mani saukt par Dagmāru, bet omīte bija pret to. Viņa esot teikusi: „Kas tas par Dag? Lai paliek Māra!” Mamma piekritusi, un tā tiku pie omītes noīsinātā varianta. Bērniībā klasē bijām divas, un tas varētu nozīmēt, ka tolaik vārds bija diezgan populārs. Man tas patīk – pat nevaru citu sev iedomāties. Spēcīgs, man piemērots. Šad tad kāds mani nosauc mīļvārdiņā par Mārīti, retāk par Maružu, bet vispār nekādas iesaukas, kas saistītas ar vārdu, nav bijušas.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 25. MARTĀ

Dienas garums – 12 st. 34 min.
 Saule lec 6.13, riet 18.47.

Naktī -1°...+3°

2-3 m/s

Dienā +3°...+6°

2-3 m/s

RĪT, 26. MARTĀ

Dienas garums – 12 st. 38 min.
 Saule lec 6.11, riet 18.49.

Naktī -1°...0°

1-6 m/s

Dienā +2°...+4°

6-7 m/s

KONKURSS

TĒLOTĀJMĀKSLAS SPĒLE

195. kārtā

Franču mākslinieks (1840–1916), simbolisma pārstāvis. Mākslinieka gleznām raksturīga ornamentalitāte, dažkārt parādās arī erotiska tematika. Sācis apgūt zīmēšanu 15 gadu vecumā, tēva spiests, pievērsās arhitektūrai, tomēr neizdevās iestāties Parīzes skolā, tāpēc pievērsās tēlniecībai un grafikai. Radījis gandrīz 200 grafikas darbus.

Atbildes gaidām līdz 27. marta 11.00: *Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

194. kārtas atbilde: Haimis Sutins (*Chaim Soutine*). *Sieviete sarkanā*. 1924.

Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Vita Jurenovska, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Indra Ābelīte, Mārcis Kalējs, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Peters Dals.

DAMBRETE

Roberts Serpāns – Latvijas čempions

Latvijas čempions ātrajā dambretē U10 grupā – kuldīdznieks Roberts Serpāns.

Par valsts čempionu ātrajā dambretē jauniešiem U10 grupā kļuvis Kuldīgas novada sporta skolas audzēknis Roberts Serpāns. Pamatturnīrā viņam trešā vieta.

U16 grupā Artim Rancānam pamatturnīrā ceturtais rezultāts.

Puišus trenē Pēteris Gailāns. Latvijas jauniešu čempionāta finālos 64 lauciņu dambretē katrā vecuma grupā piedalījās desmit valsts labākie dambretisti, bet ātrajā dambretē – 30.

Inta Jansone
 Pētera Gailāna arhīva foto

VESELĪBA

Gaiļbiksītes jeb gaiļpieši

Sanita Āboliņa, farmaceite

Pavasaris dabā uzplaukst vēl pirms tā oficiālā sākuma kalendārā, un vieni no pirmajiem ziediem ir gaiļbiksīšu spilgti dzeltenie čemuriņi.

Ja labi ieskatās, šo ziedu apveids atgādina atslēgu saišķi, un kāda leģenda stāsta, ka tieši gaiļbiksītes ir zelta atslēgas, ar kurām pavasaris atver durvis siltam laikam un jauniem asniem.

Gaiļbiksītes, ko mēdz dēvēt arī par pīmulām vai gaiļpiešiem, bieži tiek audzētas dārzos kā ārstniecības augs vai lapu dārzeņi. Tās ir arī ļoti dekoratīvas – vairāk gan tiek kultivētas parastās pīmulas, un ir radīts daudz šķirņu ar daudzkrāsainiem un spilgtiem ziediem.

Ārstniecībā lieto sausās plāvās, pakalnos un mežmalās bieži augošās gaiļbiksītes ar dzeltenu ziedu čemuru, kam raksturīgs oranžs

punkts zieda viducī. Parasti gaiļbiksītes zied jau aprīlī un maijā – kamēr lapu koki vēl nav pilnīgi saplaukuši, tomēr ziedu vainagus ievāc tikai pilnziedu periodā maijā vai pat jūnijā. Ziedēšanas beigu posmā no tīriem un nebojātiem augiem ievāc krokainās olveida lapas, bet vēlā rudenī vai agri pavasarī (tieši tagad!) pirms lapu plaukšanas izrok sakneņus ar gaišajām pavediņveida saknēm. Pazemes daļas notīra, noskallo, nosusina un tad 50–60 grādos žāvē vietā ar labu ventilāciju, bet ziedus un lapas žāvē 80–120 grādos. Žāvēšanas temperatūra ir tik atšķirīga, jo katrai gaiļbiksītes drogas daļai ir cits ķīmiskais sastāvs: ziedos vairāk ir ēteriskā eļļa un cukuri, bet saknes un sakneņi satur līdz 10% saponīnu (tie veido stipri putojošus, ziepjūdenim līdzīgus šķīdumus), arī cukurus un mikroelementu mangānu.

Visās auga daļās ir daudz C vitamīna, tomēr visvairāk to satur lapas – pat 6%! Tās var izmantot svaigā veidā kā lapu dārzeņi salātos un zupās, arī gatavot atspirdzi-

nošus dzērienus. Izzāvētām lapām raksturīga patīkami īpatnēja smarža un salda garša, kas vēlāk kļūst rūgtena un viegli savielkoša. No lapām gatavo ūdens izvilkumu, ņemot 1–2 ēdamkarotes drogas uz glāzi ūdens. Novārījumu dzer pa ēdamkarotei, bet uzlējumus – pa pusglāzei vai veselai glāzei trīs reizes dienā. Šāds lapu dzēriens veicina atkrēpošanu, tam piemīt pretiekaisuma un sviedrējoša darbība, tādēļ to lieto gripas, pneimonijas vai bronhīta gadījumā. Izmanto

Ziedu preparātus ieteicams lietot tikai no 12 gadu vecuma, bet saknes var jau no četriem gadiem.

arī locītavu slimību, reimatisma un podagras ārstēšanai, bet ikdienā un mazasinības gadījumā tas kalpo kā vitamīnu un minerālvielu avots. Tiesa, vienmēr jāievēro mērenība – nedrīkst pārsniegt norādīto daudzumu, jo lielas gaiļbiksīšu devas var izraisīt šķebcināšanu, vemšanu un caureju.

Līdzīgi lapām darbojas ar saponīniem bagātā auga pazemes daļa – tā palīdz augšējo elpceļu iekaisuma un saaukstēšanās gadījumā, mazinot klepu un atvieglojot atkrēpošanu, jo gļotas padara šķidrākas. Sakņu izvilkums arī samazina asinsreci – aizkavē trombu veidošanos, darbojas pret iekaisumu un remdē vidēji stipras sāpes – novārījumu var lietot mitrām kompresēm, ko liek uz sāpošām locītavām. Šādam novārījumam ņem ēdamkaroti sasmalcinātu drogu uz glāzi ūdens, dzer pa ēdamkarotei 4–5 reizes dienā pirms ēšanas. Rūpnieciski no gaiļbiksīšu saknēm ražo tējas, ekstraktus un kompleksus preparātus elpceļu slimību ārstēšanai, un klepus gadījumā tās bieži izmanto kopā ar

timiānu. Gaiļbiksītes ziediem ir atšķirīgs bioloģiski aktīvo vielu sastāvs, līdz ar to arī iedarbība un izmantošana ir citāda – tos vairāk iesaka nervu uzbudinājuma, histērijas un bezmiega gadījumā (te īpaši noder kombinēšana ar apiņu rogām), tomēr arī elpceļiem tie ir veselīgi. Ziedu uzlējumus gatavo no 1–2 ēdamkarotēm drogu uz glāzi ūdens, dzer pa pusglāzei vai glāzei līdz trim reizēm dienā.

Jāņem vērā, ka ziedu preparātus ieteicams lietot tikai no 12 gadu vecuma, bet saknes var jau no četriem gadiem. Gatavojot gaiļbiksīšu lakstu preparātus vai saskaroties ar to ziedputekšņiem, jutīgiem cilvēkiem var būt alerģiskas ādas reakcijas: apsārtums, nieze vai ūdeņainas čūlas. Putekļiem nonākot elpceļos, var rasties gļotādas iekaisums. Tas gan attiecas tikai uz virszemes daļu – sakņu preparātam alerģijas riska nav.

Ir īstais laiks ar lāpstu rokā doties uz dārzu pēc veselības uzlabotāja. Varbūt jau var ieraudzīt arī zeltainās pavasara durvju atslēgas?